

Henry Home.

ΜΙΑ ΟΜΟΙΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΔΟΣΙΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΔΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ STÉPHANIE WOHL.

Σαβίνη τῷ βαρώνῳ Ἰωάννῃ.

Βουδαπέστη, 10 Νοεμβρίου 1876.

Σᾶς ἀγαπῶ! Σᾶς ὁμολογῶ ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ καὶ ἀνευθυριάστως ὅτι πάσῃ θυσίᾳ ὤφειλον νὰ σᾶς ἀποκρύψω. Κατὰ πρόσωπον, ἐν τῷ μέσῳ τῆς δίνης τοῦ κόσμου εἰς ὃν ἀμφότεροι ἀνήκομεν, θὰ συνέτριβον μᾶλλον τὴν καρδίαν μου, παρὰ νὰ ἀφίνον νὰ τῇ ἐκφύγῃ τὸ μυστικόν της, καὶ θὰ διήρχεσθε ἐντὸς τῆς ζωῆς μου χωρὶς οὔτε νὰ τὸ παρατηρούσατε κἄν. Ἄλλ' οἴμοι, δὲν σᾶς βλέπω πλέον, διότι αἰφνιδίως ἐχάθητε καὶ κατεφύγατε εἰς τινὰ ἔρημον. Πληγέντες τὴν καρδίαν, ἐφύγατε τὸν κόσμον, ὁμοιάζοντες πρὸς τὸν λέοντα ὅστις, αἰσθανθεὶς ἑαυτὸν προσβεβλημένον, βυθίζεται εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν ἵν' ἀποκρύψῃ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων τῶν ἀδιαφόρων τοὺς τελευταίους σπασμούς σθεννομένης ζωῆς. Μόνος, ἐν τῷ μέσῳ ἀγρίων ὀρέων, ἀπολαύετε τῆς ἡδονῆς τῆς ἀπελπισίας, ἡδονῆς μεθυστικῆς, ἀφ' οὗ περικαλύπτει τὴν ψυχὴν σας διὰ τοῦ αὐτοῦ μυστηριώδους θεληγῆτρου, δι' οὗ περιεκαλύπτετο καὶ ἡ ἀπωλεσθεῖσα εὐτυχία ἢν κλαίετε.

Ὡς πρὸς ἐμέ, τὸ ἀγνώριστον μὲ ἀπαλλάττει ἀπὸ τὴν ἀνίαν τῆς εὐπρεπείας—δὲν μὲ γνωρίζετε, ἴσως μάλιστα δὲν θὰ μὲ γνωρίσητε οὐδέποτε. Εἶμαι λοιπὸν μόνη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸ σύμπαν· ὁ κόσμος ἐχάθη, ὁ δὲ μακρυνὸς κρότος τῆς περιστοιχιζούσης με εὐρείας μυρμηκιάς, μοὶ φαίνεται ὅμοιος πρὸς τοὺς μυστηριώδεις ἐκείνους ἤχους οὓς οἱ ἀλείς ἀκούουσι τὴν νύκτα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οὓς πιστεύουσιν ὅτι εἶναι ἡ ἡχὴ κόσμου τινος βεβυθισμένου ὑπὸ τῶν κυμάτων.

Ἴσως ὀργισθῆτε κατ' ἐμοῦ, διὰ τὴν αὐθάδειαν μεθ' ἧς — μὴ οὔσα Ἐκείνη — τολμῶ ἐν τούτοις νὰ σᾶς ἀγαπῶ δι' ἔρωτος ἀπέριου καὶ ὑψηλοῦ καὶ ὅστις ζητεῖ τὴν θέσιν του ἐντὸς τῆς κατηραμένης Ἐδὲν τῆς ἐρημίας σας. Ἔστω! θὰ δεχθῶ τὸ μῖσός σας, ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἶπέτε μου ὅτι μὲ μισεῖτε, ἀντὶ νὰ τηρήσητε περιφρονητικὴν σιγὴν ἣτις ἔσται ἡ δυστυχία μου.

Ὁ βαρώνος Ἰωάννης τῇ Σαβίνῃ.

Κάτταρον, 29 Νοεμβρίου 1876.

Οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦσθε, πράττετε κάκιστα, Κυρία, νὰ ἐμπαίζητε ἐμέ, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ζητῶ παρὰ νὰ λησμονηθῶ. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα νὰ σᾶς ἀπαντήσω, καὶ ἐὰν ἀποφασίζω νὰ τὸ κάμω, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα μαθήματά τινὰ εὐγενείας, κατὰ τὴν γνώμην μου δέ, αἱ γυναῖκες ἔχουσι δικαίωμα εἰς τοῦτο. Τούτου ἕνεκεν ἀφίνω ἑμαυτὸν νὰ ὀδηγηθῇ ὑπὸ τῶν «ἐκτὸς τοῦ τάφου» ἀναμνήσεων τούτων, καίτοι αὗται δὲν συμφωνοῦσι σχεδὸν μὲ τὴν σημερινήν, ὡς ἀγρίου, φήμην μου.

Κυρία μου! ἡ ἐπιστολή σας φθάνει πολὺ ἀργά. Πρὸ ἑξαμηνίας, θὰ ἤμην εἰσέτι ἀρκούντως εὐτυχῆς διὰ νὰ σᾶς λατρεύσω· ἀλλ' ἔκτοτε, τὸ ἔσχατόν μου τῆς ματαιότητος λείψανον ἀπέπητ' ἡ τὰς ἀπάτας μου, ἡ δὲ πρόωρος οὕτη φυγὴ μὲ καθιστᾷ, φεῦ! ἄτρωτον.

Μάθετε, Κυρία μου, ὅτι θὰ ὑπῆρχον ὀλίγιστοι ἐρῶντες, ἐὰν τὰ δυστυχῆ ταῦτα ὄντα, τετυφλωμένα ἐκ τῆς οἰήσεως, εἶχον συνείδησιν τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ἀτελειῶν των, ἐὰν ἐγνώριζον, ὅπως τὸ γνωρίζω ἐγώ, ὀλίγον ἀργά, φεῦ! πόσον ὁ ἄνθρωπος, ὃν ἡ γυνὴ ἀποτυγχάνει νὰ ὑποτάξῃ διὰ τῶν αἰσθήσεων, γίνεται δούλος αὐτῆς ὑπὸ τῆς εὐαρέστου πεποιθήσεως τῆς ἀνανταγωνίστου ὑπεροχῆς ἢν προσπαθεῖτε, οὐ μόνον νὰ ἐξεγείρητε, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν διατηρήσητε ἀκόμη ἐντὸς τῆς ψυχῆς του. Πρὸ ἑξαμηνίου, ἡ ὠχρότης μου μ' ἐφαίνετο ὡς διακεκριμένη καὶ ὡς συμπαθητικὴ καὶ ὁσάκις ἐθεώρουν ἑμαυτὸν εἰς τὸ κάτοπτρον ἐδοκίμαζον αἰδοθῆναι τὸ φελοῦς αὐταρεσκειᾶς.

Καὶ τώρα;! — Φαντασθῆτε Ῥωμαῖον μὲ μακρὰς καὶ λιγνὰς κνήμας, μὲ ἠφανισμένα καὶ ἐρρυτιδωμένα ὑπὸ τῶν παθῶν χαρακτηριστικά, μὲ σκυθρωποὺς καὶ ἐσβεσμένους ὀφθαλμούς... Δὲν εἶν' ἀλήθεια, Κυρία, ὅτι θὰ ἦμαι γελοιωδέστατος;... Ἄλλὰ καὶ ὁ τῆς Διασκεδαστικῆς Ἐφημερίδος Ῥωμαῖός σας εἶναι σοφώτερος ὥστε νὰ δεχθῇ τὸ πρόσωπον τοῦτο. Γνωρίζει κάλλιστα ὅτι ἅπας ὁ περιπαθῆς ὄργασμὸς τῆς φλογερᾶς φύσεώς του δὲν θὰ τῷ ἔφευρεν οὔτε ἐν ἐκ τῶν μάγων ἐκείνων μειδιαιμάτων, ἅτινα αἱ νεώτεροι Ἰουλιέτται δίδουσι τόσοσιν ὑποχρεωτικῶς εἰς τοὺς ὠραίους.

Ἐγκαταλείψατε λοιπὸν τὸ σχέδιόν σας καὶ ζητήσατε διασκεδαστικώτερον παίγνιον. Θὰ τὸ εὔρητε εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Βουδαπέστης, μεταξὺ τῶν μὲ ἄμεμπτον ἐνδυμασίαν καὶ σῶμα νέων, τοὺς ὁποίους τὸ κενὸν τοῦ μυελοῦ των καθιστᾷ τόσοσιν καλῶς ἀρμοδίους εἰς τὸ πρόσωπον τῶν σφαιριδίων ἐντὸς τῆς χειρὸς ὠραίας γυναικός.

Σαβίνη τῷ βαρώνῳ Ἰωάννῃ.

Βουδαπέστη, 21 Δεκεμβρίου 1876.

Ἐρεθίσθητε, πτωχέ μου φίλε, τοῦθ' ὅπερ μ' ἐμποδίζει νὰ ὀργισθῶ. Πᾶσα εὐαίσθητος γυνὴ εἶναι συνειθισμένη εἰς τὰς ἰδιοτρόπους παραξενίας καὶ εἰς τὰς παραδέξους ἀσυνεπείας τῶν μᾶλλον ἢ ἤττον φαντασιωδῶν ἀσθενῶν. Πολὺ ἐγέλασα ἐκ τῆς φανερᾶς ἀποστροφῆς, ἢν φαίνεται ὅτι ἔχετε δι' ὅτι καλεῖτε «εἰς τὸ πρόσωπον τῶν σφαιριδίων ἐντὸς τῆς χειρὸς ὠραίας γυναικός.» Μὴ φοβεῖσθε, εἶμαι λίαν κεκοπιακυῖα ἐκ τοῦ ἀνουσίου τούτου παιγνιδίου, ὅπως τὸ ἐξακολουθήσω ἐν ἀλληλογραφίᾳ. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως, δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ σᾶς ἔγραψά ποτέ τι περὶ τῆς καλλονῆς τοῦ ἀτόμου ὑμῶν. Τὸ γνωρίζω, δὲν εἶσθε ὠραῖος, ἀλλὰ καὶ τέρας ἐὰν ἦσθε, τί θ' ἀπεδείκνυε τοῦτο;

Μία φίλη μου λατρεῖ τὰς ἀράχνας τοσοῦτον, ὥστε κατήντησε νὰ ταῖς ἐγκαταλείψῃ ἐν δωματίον τοῦ πύργου της, ὅπερ, τὰ νοήμονα μὲν ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον συμπαθητικὰ ζῴφια ταῦτα, ἐκάλυψαν δίκην τάπητος διὰ τοῦ θαυμασίου αὐτῶν ὑφάσματος. Ἴσως ἔχω τόσοσιν διεστραμμένην τὴν καλλαισθησίαν ὅσον καὶ ἐκείνη, ὁ δὲ ἀκτινοβόλος πέπλος δι' οὗ ἡ ἐξαίρετος ψυχὴ σας περιεκάλυψε τὴν ἐμὴν, μοὶ ἀποκρύπτει αὐτὰς τὰς «φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ἀτελείας» τὰς ὁποίας φαίνεται ὅτι γνωρίζετε, ἀλλὰ τὰς ὁποίας οὐδέποτε παρετήρησα.

Πρέπει νὰ μάθητε ὅτι ὁ κόσμος τῶν αἰσθήσεων ἀγνοεῖ τοὺς ὑπολογιζομένους ὑπὸ τῶν συστημάτων νόμους, καὶ ὅτι ὁ μᾶλλον θριαμβεύων ἔρως εἶναι πάντοτε ὁ ἀκολουθῶν τὴν λαμπρὰν καὶ ἐλευθέραν τῶν κομητῶν ὁδόν. — Μὴ δὲν δύναιται τάχα ν' ἀγαπήσῃ ἄνδρα ἄσχημον, μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἰσχύν τῶν προτερημάτων, ἅτινα ἴσως εἰσὶν ἀπαρατήρητα ὑπὸ τοῦ πλήθους, ἀλλὰ καὶ τὰ ὅποια τὸν κάμνουσι βασιλέα μου καὶ αὐθέντην; Ἄληθῶς, εἶσθε ὁ πρῶτος ὅστις ἠναγκάσατε γυναῖκα, ὁμολογοῦσαν τὸν ἔρωτά της, εἰς τὴν λογικότητα — τὴν πάντοτε ψυχρὰν καὶ ἀδιάλλακτον. — Θέλετε νὰ μάθητε διὰ τὴν ἰσχύν ἄγαπῶν. — Ἔστω θὰ σὰς τὸ εἶπω . . .

Σὰς ἀγαπῶ ἕνεκα τῆς ἀνανταγωνίστου ὁρμῆς τῆς ὀρμητικῆς ψυχῆς σας. Ἐνεκα τοῦ φλογεροῦ πάθους ὀλοκλήρου τοῦ ἀτόμου σας, καὶ ὅπερ σὰς συμπαρασύρει εἰς τὸ σημεῖον τοῦ νὰ ἐγκαταλείψητε τὰ πάντα, νὰ λησμονήσητε τὰ πάντα, νὰ ἀνέχησθε τὰ πάντα! Σὰς ἀγαπῶ ἕνεκα τῶν τρομερῶν ἐπαναστάσεων τῆς μεσημβρινῆς φύσεώς σας, αἰτινες σὰς ἐξώρισαν εἰς τὸ βάθος ἐρήμου καὶ τὰς ὁποίας βλέπω ὅτι πολεμεῖτε μὲ τὸν ἡρώισμὸν Ἁγίου Γεωργίου. — Σὰς ἀγαπῶ τοσοῦτον περιπαθῶς, ὅσον μισῶ τὴν ὑπολογιζομένην ψυχρότητα τῆς νεότητός σας, γηράσασαν προῶρως. Ὅτι οἱ τῆς προικὸς ὠραῖοι θηρευταὶ τολμῶσι νὰ ἐκφράζωσιν ὡς αἰσθήματα, θὰ ἐπάγωνε καὶ πυρκαϊάν.

Δὸν Κιχῶτε, εὐγενῆ ἰππότητα, δεχθῆτε τὸ θυμίαμα τῆς καρδίας μου! Καίτοι δὲν με ἀγαπάτε, οὐχ ἤττον γνωρίζω πόσον γνωρίζετε ν' ἀγαπάτε, τοῦθ' ὅπερ εἶναι σπάνιον καὶ πολύτιμον προτέρημα τὸ ὅποιον δὲν ἐδυνήθηεν νὰ ἀνακαλύψω εἰς οὐδένα ἐξ ἐκείνων σίτινες ἠράσθησαν ἐμοῦ.

Ὁ βαρὼνος Ἰωάννης τῆ Σαβίνη.

Κάτταρον, 28 Ἰανουαρίου 1877.

Ἀποκρινόμενος εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολήν σας, σὰς ἐκάλεσα «Κυρίαν», ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀναγινώσκω ἐκ νέου τὰς ὠραίας γραμμάς τῆς τελευταίας ἐπιστολῆς σας, τοσοῦτον περισσότερον πιστεύω ὅτι ἔχω νὰ κάμω μὲ χαριεστάτην νεάνίδα, μ' ἐξημμένην κεφαλὴν καὶ ῥωμαντικὴν, καὶ ἦν οἱ συνήθεις καὶ τετριμμένοι λόγοι τῶν περικυκλούντων ταύτην τὴν πλήττουσι. — Μὲ νομίζει ἦρως, ἀπλῶς μόνον ἐπειδὴ ἔχει χρεῖαν ἰδανικοῦ τινος, κολακευτικὸν κέντρον τῶν νεανικῶν ὄνειροπολημάτων της καὶ ἅτινα ἐπεθύμουν νὰ σεβασθῶ ἀλλὰ καὶ τὰ ὅποια, ὡς τίμιος ἀνὴρ, ὀφείλω νὰ ἐξαλείψω διὰ βαναύσου χειρός.

Ἀκριβὸν μου τέκνον, ὁ ἦρως σας εἶναι εἰς ἄθλιος, οὐδόλως ὁμοιάζων πρὸς τὸν εὐγενῆ ἰππότην Δὸν Κιχῶτον, ἐκτὸς τῆς τεθλιμμένης μορφῆς του. Εἰς μετρημφισμένων χορδῶν θὰ ἤμην μεγαλοπρεπέστατος Δὸν Κιχῶτος, ἀλλ' ἐν τῇ πραγματικῇ ζωῇ δὲν εἶμαι πολὺ ἰκανὸς διὰ τὸ πρόσωπον τοῦτο. . . Σὰς τὸ λέγω ἐγώ, Δεσποσύνη: Εἶμαι ἀνανδρος! ἀνανδρος τοσοῦτον μᾶλλον περιφρονητέος καθ' ὅσον μία πρώτη νίκη ἤρκεσε διὰ νὰ με καταρρίψῃ εἰς τὸν κονιορτόν, καταθιβρωσκόμενον ἐκ τῆς ἀδυνατοῦ ἐκείνης λύσεως ἣτις εἶναι λυπηρὸν μερίδιον εἰς τοὺς ἀδυνάτους. Παρομοιάσατέ με μᾶλλον πρὸς τὸν Ταγχάουζερ, ἀλλὰ πρὸς Ταγχάουζερ ἐμπαίζοντα τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του, καὶ μὴ δυνάμενον νὰ παύσῃ κλαίων τὰς παρωχημένας στιγμὰς ἐντὸς τῶν φλογερῶν βραχιόνων τῆς καταδίκης. Ἐὰν ἦσθε γυνὴ καὶ οὐχὶ ἀθῶα νεᾶνις, θὰ σὰς διηγούμην τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔρωτός μου, θὰ σὰς ἔκαμνον ν' ἀναγνώσητε τὸ μαγευμένον διβλίον τοῦ παρελθόντος μου, οὕτινος ἕκαστον γράμ-

μα εἶναι φλόξ, ἀπατηλὴ καὶ διαβολικὴ λάμψις καταφθέρσασα διὰ παντὸς τὴν ψυχὴν μου. Θὰ σὰς ἔκαμνον ν' ἀναγνώσητε τὰς σκυθρωπάς καὶ ὄμως λαμπρὰς σελίδας ταύτας, διὰ νὰ σὰς μάθω νὰ με περιφρονῆτε ἀντὶ νὰ με θαυμάζητε. — Τότε ἠθέλετε ἐννοήσῃ διατὶ κατεπάτησα στάδιον, θέσιν καὶ μέλλον ἵνα ταφῶ ζῶν ἐντὸς τάφου.

Σήμερον ὁ μονομάχος σας μόνον τοὺς κόρακας θὰ ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ, διὰ τῆς διηγῆσεως τῶν ἀνωφελῶν μαχῶν αἰτινες ἀφανίζουσι τὴν δυνάμιν του καὶ τὴν ζωὴν του, διότι ὁ ἀντίπαλός του εἶναι ἰσχυρότερος τῶν γιγάντων οὐς ἄλλοτε ἐν τῇ ψυχῇ του ἠσθάνετο. . . Εἶναι ἢ ἀδιάκοπος διψα τοῦ μηδενός, μόνον ἐν τῷ θανάτῳ δυνάμενη νὰ καταπαύσῃ. . . Μὴ γνωρίσητε οὐδέποτε τί εἶναι τὸ νὰ ἐγερθῇ τις τὴν πρωΐαν, μετὰ νύκτα ἀϋπνίας, κεκοπιακῶς καὶ συντετριμμένος, διὰ νὰ στραφῇ μετ' ἀηδίας ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ νὰ ἀριθμῇ τὰς ὥρας κενῆς καὶ ἀτελευτήτου ἡμέρας. Μὴ μάθητε ποτὲ τί εἶναι τὸ νὰ ἐπιθυμῇ τις ἐνθέρμως τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν καὶ τὸ νὰ προτιμᾷ τὰς ἐρήμους ἀπὸ τὴν ἠδονὴν τῶν φιλημάτων τῆς ἐρωμένης του.

Ἄλλὰ συγγνώμην! Σὰς κουράζω μὲ τὰ παράπονά μου, ἀντὶ νὰ σὰς ἐκβάλω τῆς ἀπάτης σας, χωρὶς ὄμως νὰ σὰς ἐνοχλήσω πολὺ. Τοῦτο ὄμως θὰ ἦτο τὸ ἐλάχιστον ὅπερ θὰ ἤξιζον αἱ ῥωμαντικαὶ καὶ θετικαὶ ἐπιστολαὶ σας, τῶν ὁποίων δὲν τολμῶ πλέον νὰ ἐλπίζω τὴν συνέχειαν. Βλέπετε τί γίνονται οἱ ἦρωές σας!

Πιστεύσατέ με, τὸ καλλίτερον τὸ ὅποιον ἐδύνασθε νὰ πράξητε εἶναι νὰ μὴ φροντίζετε πλέον δι' αὐτοὺς καὶ νὰ ἀρκεσθῆτε εἰς ἐκείνους οἵτινες κατὰ τὴν γνώμην σας δὲν εἰξεύρουσι ν' ἀγαπῶσιν, ἀλλ' εἰς ἀντίποινον, ἀγαπῶσιν ὑμᾶς.

Ἐπανδρευθῆτε λοιπόν, γίνετε ἢ εὐλογημένη μήτηρ πολυαριθμοῦ οἰκογενείας, καὶ μὴ συλλογίζεσθε πλέον, οὔτε κατ' ὄναρ, τοὺς ἀξίους τοιοῦτων παραφροσυνῶν δυστυχεῖς. Μὴ ἐγκαταλείψατε πλέον, οὐδὲ κατ' ὄναρ, τὸν ἥσυχον καὶ ἀσφαλῆ λιμένα, διὰ νὰ περιπλανηθῆτε ἐπὶ τῆς φωτεινῆς θαλάσσης ἔρωτος οὕτινος τὰ ἀόρατα βάραθρα καλύπτονται ὑπὸ μαγικῶν καὶ ἀστραπηβόλων ἀνθέων, καὶ εἰς τὰ ὅποια θὰ ἦτο πολὺ ὠραῖον νὰ βυθισθῇ τις. Ἐὰν εἰς τὸ βάθος δὲν εὐρίσκαμεν τὸν θάνατον. . . Ἄλλ' ὑπάρχει τι χεῖρον τοῦ θανάτου καὶ περὶ τοῦ ὁποίου οὐδὲν γνωρίζετε ἀκόμη. . . Εὐλογῆσατε διὰ τοῦτο τὴν τύχην σας καὶ μὴ εἶσθε περιεργος. Ὅτι θὰ ἐμανθάνατε, οὐδέποτε θὰ ἦτο ἀντάξιον τῆς ἀγίας ἀγνοίας σας.

Σαβίνη τῷ βαρὼνω Ἰωάννω.

Βουδαπέστη, 5 Μαρτίου 1877.

Πολὺ ἐγέλασα διὰ τὰ ὀξέα βέλη ἅτινα μοὶ ἐρρίψατε ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς μεγάλης ὑμῶν πείρας. Πόσον θὰ σὰς ἐφάνην νέα εἰς τὴν τελευταίαν ἐπιστολήν μου! Πιστεύετε ὅτι ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ με ἐπαναθέσητε ἠθικῶς εἰς τὴν θέσιν μου ἣν οὐδέποτε εἶχον, οὐδὲ ὡς νεᾶνις. Διότι, ὀφείλω νὰ σὰς εἶπω, ὅτι δὲν εἶμαι πλέον νέα, ἀλλ' οὔτε καὶ γραῖα πάλιν, σὰς βεβαίῳ. Ὅτι εὐκρινέστερον θὰ σὰς ἀποδείξῃ πόσον ἀπέχω τῆς ἀδόλου, τοῦτο ἀποδεικνύει ἢ ἀπάντησίς μου, παρὰ τὰς πρὸς ὑπεκφυγὴν εὐγενεῖς ὑμῶν γραμμάς. Ἡ πρώτη νεότης ἔχει μεγάλην ματαιότητα καὶ οἰησιν διὰ νὰ ὑψώσῃ φωνὴν, δαπάναις τῆς φαντασιώδους ἀξιοπρεπείας της, ἐκεῖ ὅπου πολὺ ὀλίγον εἰσακούεται. Οὐδέποτε ἐγνώρισε τὴν περιεργίαν τοῦ νὰ ζητήσῃ ὅτι σὰς ἀρνοῦνται, — σκληρὰ εὐχαρίστησις ἣν δὲν ἐκτιμούμεν μὲ

τὴν ἀκριβῆ αὐτῆς ἀξίαν παρ' ὅταν ἀηδιάσωμεν τοὺς εὐκόλους θριάμβους.

Καὶ λοιπόν! Δὲν νομίζετε ὅτι ἡ τελευταία αὕτη ἐξηγήσις προέρχεται ἀπὸ ἀρκούντως ὑπὸ τῆς ζωῆς δεδιδαγμένης γυναικὸς διὰ τὰ δύναται νὰ ἐννοῇ τὴν τραγωδίαν τοῦ ἔρωτός σας;— Δὲν φανερόναι γυναῖκα γελάσασαν πολὺ ἀπὸ ἐρωτικῆς κωμωδίας, καὶ ἦντινα ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνήθων τούτων παιγνιδίων τὸ ἀληθές σημεῖον τοῦ ἔρωτός σας ἐλκύει μετ' ἀκατανικήτου δυνάμειος;

Ἐκάστη λέξις, ἐκάστη γραμμὴ τῆς ἐπιστολῆς σας μοι ἀποδεικνύει πόσον ἡ καρδιά σας ἔχει ἀνάγκη ἐκχύσεως. Πνίγεται, καταστέλλουσα ἀδιακόπως ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὤφειλε νὰ ἐκχυλίση.

Σὰς παρακαλῶ, μὴ φοβεῖσθε τίποτε διὰ τὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς μου. Ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς γυναικὸς δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸν Ἅγιον Βασίλειον ἐν τῇ κολάσει,—ἐμπροσθεν τοῦ ὁποίου οἱ δαίμονες ἐκκλινον τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾧ αἱ αἰώνια λάμπεις συνεπλέκοντο ὡς αἴγλη πέραξ τῆς κεφαλῆς του—οὐδέποτε θὰ δυνηθῆ νὰ προφυλάξῃ τὴν ἀγνότητά της ἐν τῷ μέσῳ τῶν πειρασμῶν τοῦ κόσμου τούτου.

Οὐχ' ἦττον, μὴ ἐλπίζετε τίποτε ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως ὑμῶν.—Δὲν θὰ σὰς περιφρονήσω, δὲν θὰ παύσωμαι οὐδέποτε νὰ τηρῶ ἀπάτας δι' ὑμᾶς, ἀφ' οὗ οὐδέποτε σὰς ἐπίστευσα τέλειον!—Τὸναντίον μάλιστα! Ὅ,τι μὲ εἴλκυσε περισσότερον ἦτο ἡ Ἀχιλλεῖος πτέρνα τῆς ἰσχυρᾶς φύσεώς σας, ἡ ἀσύμμετρος ἰσχύς τοῦ πάθους σας,—φανερουμένη μόνον, εἶν' ἀληθές, ὑπὸ τὴν προσωπίδα ἀδυναμίας, μὴ ὑποδεδουλωμένης εἰσέτι—ἀλλὰ τοσοῦτον μᾶλλον θετικώτερας ὅσον εἶναι ἐνδόμυχος.

Ἐγὼ, εἰς αὐτὸ βλέπω τὴν ὑπόσχεσιν ὑπερῆφάνου καὶ ὠραίου μέλλοντος, ἐνθα ὑμεῖς ὁ ἴδιος θὰ θριαμβεύσητε, ὁ δὲ «ἀνάνδρος ἠττημένος» θὰ γίνῃ ἥρωας!

Ὁ βαρῶνος Ἰωάννης τῆ Σαβίνης.

Κάτταρον, 28 Μαρτίου 1877.

Σφίγγα! Χαμαιλέοντα! Πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω, ὦ Σαβίνη! Σήμερον ἀθῶα, εὐπιστος καὶ παιδίον ὡσεὶ ἡ αἴγλη τῆς πρώτης νεότητος νὰ ἐκάλυπτε εἰσέτι τὴν ψυχὴν σου. Εἶρων καὶ σκεπτικὴ αὐριον, ὡσεὶ νὰ ἐγνώρισες ἀπάσας τὰς χαρὰς καὶ ἀπάσας τὰς ἀπάτας τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς.—Μὲ φαίνεται ὅτι σὲ βλέπω, κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν, νὰ μὲ παρατηρῆς μετὰ τοὺς ὠραίους μελαγχολικοὺς διαυγεῖς καὶ ἀγνοὺς ὀφθαλμοὺς σου, ἐν ᾧ περίξ τῶν πεισμώνων καὶ ῥοδινῶν χειλέων σου κινουῦνται μικροὶ ὄφεις σαρκασμοῦ, ἐνθαρρύνοντες ἐκεῖ ἐνθα οἱ ὀφθαλμοὶ διατάσσοσαι τὸ σέβας.

Λοιπόν, χαριέντες μικροὶ ὄφεις, γεννηθῆτω τὸ θέλημά σας, θὰ εἶπω τὰ πάντα!—Ὅθι σὰς εἶπω ὅτι Ἐκείνη ἦτο σειρὴν καὶ ὅτι ἡ καρδιά μου ἐχάθη ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη της.—Ἦτο ξανθὴ, τὸ δὲ ῥοδινὸν μάρμαρον τοῦ θείου σώματός της μόνον ἐντὸς τῶν ἀγκαλῶν μου ἐνεψυχοῦτο. Ἐθεώρουν ἑμαυτὸν δευτέρου Πυγμαλίωνα, δίδοντα τὴν ἐρωτικὴν ζωὴν εἰς ἀγαλμα.—Καὶ ἦτο ὄλωσ τὸ ἐναντίον! Δὲν γνωρίζεις τὸν τρομερὸν μῦθον τῆς μαρμαρίνης ἐκείνης Ἀφροδίτης, ἣν νέος τις ἱππότης ἐνηγαλίσθη ὠραίαν τινὰ θερινὴν νύκτα ὀρκιζόμενος αὐτῇ ἀπὸ ἀστεϊσμὸν αἰώνιον ἔρωτα;—Ἐκτοτε ἐκείνη τῷ ἐνεφανίζετο καθ' ἐκάστην νύκτα καὶ τὸν ἐφόρευσε δι' ἀσπασμῶν.

Ἐκατοντάκις, χιλιάκις ἐπεθύμουν ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ τοῦ ὀλεθρίου θεληγῆτρου ὅπερ μὲ ἠχημαλῶτιζε καὶ σήμερον ὅτε μ' ἐγκατέλιπε, μανιώδης πόθος μὲ καταναλίσκει. Διψῶ τὸ μεθυστικὸν δηλητήριον ὅπερ μοι ἔχυνε.

ὦ Σαβίνη! θέσον τὴν ὠραίαν καὶ δροσερὰν χεῖρά σου ἐπὶ τοῦ φλέγοντος μετώπου μου, καὶ ὠκτερόν με! Διατὶ θέλεις νὰ ἐνθυμηθῶ, ἐὰν ἡ ἀνάμνησις σημαίνει ἐπανάπτωσιν καὶ ἀπώλειαν;

Πόσον ἦτο ὠραία! Μόνον ὠραία ἦτο! Ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡσεὶ νὰ λέγῃ τις τὸ πᾶν; Δὲν εἶχεν οὔτε ψυχὴν, οὔτε καρδίαν, οὔτε τιμὴν, ἀλλ' ἦτο τὸ ἀριστοῦργημα τῆς πλασσεως. Ἐὰν ἰδίους ὀμμασι τὴν ἐβλεπον δολοφονοῦσάν τινα, θ' ἀμφέβαλλον περὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ θὰ ἐξηκολούθουν νὰ τὴν ἀγαπῶ, διότι ἤμην ἀνίκανος νὰ μὴ τὴν ἀγαπῶ.

Τί ἐγένετο τὸ λογικὸν ἐμπροσθεν τοῦ σώματος ἐκείνου οὔτινος ἢ θεά μοι προὔξεναι σκοτοδινίασιν καὶ μὲ συνετάραττε μέχρι τοῦ σημείου ὥστε ν' ἀπαρνῶμαι θεὸν καὶ ἀνθρώπους; Ἦτο πολὺ τρελὸν μυθιστόρημα, σὲ βεβαιῶ—ἐπαίζετο ἐπὶ τετριμμένων ὀδῶν, ἢ δὲ ἥρωϊς αὐτοῦ ἦτο μία τῶν συνήθων. Εἰς τὸν χορὸν τὴν εἶδον κατὰ πρῶτον καὶ ἐφοβήθη. Τὴν ἀπέφευγον δι' αὐθάδους σχεδὸν τρόπου. Τώρα, ἐννοῶ ἑμαυτὸν. Ἦτο τὸ ὀρμέμφυτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐνώπιον θανάσιμου κινδύνου.—Ἰσως ἢ ἐπιφύλαξις μου τὴν ἠρέθισε, διότι, ἀφ' ὅτου βλέπω εὐκρινῶς, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω ὅποιαν ἀξίαν ἀνὴρ ὡς ἐμὲ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνης, ἐκτὸς ἐὰν ἦτο τοῦτο μόνον, τὸ νὰ ἀναγραφῶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων της ὡσεὶ περιεργόν τι ὅπερ νὰ τὴν διασκεδάζε διὰ τῆς παραδοξότητός του.

Ἐπὶ τέλους κατέπεσα, δίκην προωρισμένου, μὲ δεδεμένους πόδας καὶ χεῖρας ἐντὸς τοῦ βαράθρου. Τὰ κύματα ἐπανεκλείσθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, καὶ ἐβυθίσθη ἐξ ὀλοκλήρου. Ἦμην νεκρὸς δι' ἅπαντα τὸν κόσμον!

Τί νὰ σοὶ εἶπω πλέον;—Τὸ μυθιστόρημά μου δὲν περιεῖχε συγκινητικὰ ἐπεισόδια, οὔτε ἐνδιαφερούσας περιπετείας.—Δὲν εἶχον νὰ φοβηθῶ οὔτε τὸν σύζυγον, ἀφ' οὗ ὁ καλὸς οὗτος νέος εἶχε τὴν ἀπλότητα νὰ κλείῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγκαίρως καὶ διὰ παντός· ἀλλ' οὐδὲ ἀντεραστὰς εἶχον—καὶ τοῦτο δὲν μ' ἐκπλήττει πλέον:—Διότι οὐδὲν ὑπῆρχε διὰ νὰ ζηλοτυπῶ. Καὶ τὸ «μέγα τοῦτο πάθος» δὲν ἔληξεν, ὅπως ἐδύνασθε νὰ τὸ πιστεύσητε, διὰ τραγικοῦ καὶ αἱματηροῦ τρόπου... Τὴν κατέλαβον ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἐτέρου, καὶ διὰ μιᾶς Ἐβυθίσθη εἰς τὴν μηδαμινότητα.

Ἄ! θὰ ἐγέλασε πολὺ ἐκείνη διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, διότι ὑπερεθαύαζε τὴν ἰσχύν! Οἱμοὶ! Δὲν μοὶ εἴλεπεν ἐν τούτοις ἢ βούλησις! Ὅθι τὴν ἐφόνευον, θὰ τὴν ἐπνιγον μετὰ τὴν ἰδίαν ἠδονὴν ἣν ὁ Ὁθέλλος θὰ ἠσθάνθη ὅτε ἐκορέσθη τὴν ζηλότυπον λύσσαν του διὰ τοῦ θανάτου τῆς Δεσδαίμονας.—ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἀνθρώπος δὲν ἐπλάσθη μετὰ θέλησιν μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὕλην!—Ὅταν, εἴς ἐβδομάδας βραδύτερον, ἀνέλαβον τὰς αἰσθήσεις μου, τὸ ἐλειεῖον ἐκεῖνο σῶμα ὠρκίζετο τραγικο-κωμικῶς μετὰ ἠρωϊκά μου αἰσθήματα.

Προσεπάθησα ν' ἀποθάνω, ἀλλ' ὁ ἰσχυρὸς χυμὸς τῆς νεότητος μ' ἔσωσεν ἀκουσίως μου. Οὐχ ἦττον ἐκατοντάκις ἤδη θὰ ἠτύοκτόνουν ἐὰν δὲν ἠσχυρόμην ν' ἀποθάνω διὰ μίαν τοιαύτην γυναῖκα! Ἐν τούτοις οὐχὶ διὰ αὐτὴν, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὴν θ' ἀπέθνησκον, τοῦθ' ὅπερ διαφέρει.—Ὅθι ἀπέθνησκον διότι ἐκείνη μ' ἀπεστέρησεν ὅλων ἐκείνων ἄτινα καθιστῶσιν ὑποφερτὴν τὴν ζωὴν: τὴν πίστιν, τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἐφόνευσε τὴν φιλοδοξίαν μου, ἠφάνισε τὰς ἀγιωτέρας ἐπιθυμίας μου, διὰ ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν πληγωμένην καρδίαν μου ἀνιαρὰν ἀηδίαν καὶ τὸ κενόν. . .

Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογῆσῃ, Σαβίνη! καὶ συγχώρησόν με ἐὰν δὲν ἀπεκρινάμην εἰς τὴν προσδοκίαν σου. Ἀντὶ συγκινητικοῦ μυθιστορήματος, λαμβάνεις τὴν πτωχὴν ἄχρουν

εικόνα μου, ἀκολουθουμένην ὑπὸ ἔτι μᾶλλον μεμαραμένων σκέψεων.

Ἄλλὰ δὲν εἶμαι ἐκ τῶν πραγματικῶν συγγραφέων σας ὅπως κατασωτεύσω τὸ ὀλίγον τάλαντόν μου, διὰ τὰ σοὶ διηγήθῃ λεπτομερῶς τ ο ι ο ὕ τ ο ν ἀντικείμενον.

Ὁ βραδῶνος Ἰωάννης τῆ Σαβίνης.

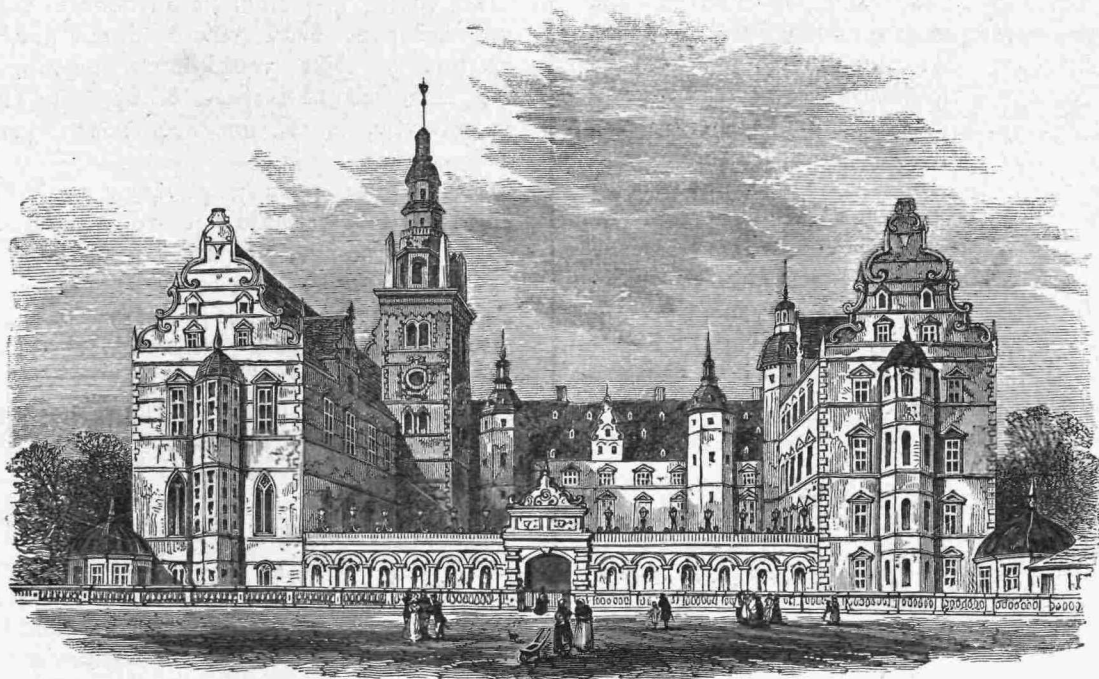
Κάτταρον, 30 Ἀπριλίου 1877.

Τὸ προεῖδον. Ἐθυμώσατε καὶ διὰ τὴν ἐξομολόγησίν μου καὶ διὰ τὴν εἰλικρίνειάν μου. Λησμονεῖτε ὅτι ὑμεῖς ἢ ἴδια μὲ ἠναγκάσατε νὰ σὰς ὁμολογήσω τὰ πάντα—καὶ τώρα δὲν μοὶ ἀποκρίνεσθε.—Τί σημαίνει ἢ σιωπὴ αὕτη!.. Πρὸ αἰωνιότητος πολιορκῶ τὸ θυρίδιον τοῦ ταχυδρομείου καὶ θὰ ἐξέπληξα τὸν ὑπάλληλον ὅστις μὲ πιστεύει τρελὸν—καὶ ὅστις θὰ ἐρωτᾷ ἑαυτόν : πῶς νὰ προειδοποιήσω

τὴν ἀστυνομίαν περὶ τῆς καταστροφῆς, τῆς πρὸ πολλοῦ ἤδη προσμενομένης ;

Εἶναι γελοῖον ἀληθῶς, πόσον ἐπιθυμῶ νὰ λαμβάνω τὰ ἄσχημα ὀρνιθοσκαλίσματά σας, πόσον διψῶ τὸ ἄρωμα τοῦ ἴου ὅπερ ἐκχέουσιν αἱ ἐπιστολαὶ σας, ποῖαν μεγάλην καὶ ἀκατανίκητον ἀνάγκην ἔχω νὰ λικνίζω τὴν λύπην μου μὲ τὰς ἰδιοτροπίας σας, μὲ τὰ ὄνειροπολήματά σας, μ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὡραίαν φλυαρίαν, ἣτις μὲ θέλγει καὶ μὲ περικαλύπτει διὰ νέας καὶ μαγνητικῆς ἀτμοσφαιρας.

Πρὸ αἰῶνος δὲν μοὶ ἐγράψατε, καὶ ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν τὸν διηλθον ἐρωτῶν ἑμαυτόν : Ποία εἶναι ἡ Σαβίνη καὶ πῶς εἶναι ; Εἶναι κοντὴ ἢ ὑψηλὴ ; μελαγχροινὴ ἢ ξανθὴ ; . . . Καὶ εἶπον κατ' ἑμαυτόν : Ἐχει μεγάλους παιδικούς σοβαρούς καὶ μελαγχολικούς ὀφθαλμούς, ἐν ᾧ τὸ ῥοδιὸν καὶ φιλόγελων στόμα τῆς προσκαλεῖ τὸ φίλημα. — Ὅλον τὸ σῶμά της εἶναι ζυμωμένον μὲ ἀντιφάσεις, ἐὰν ἐν τούτοις εἶν' ἀληθές ὅτι «τὸ ὕψος εἶν' ὁ ἄνθρωπος.»—Δὲν ἐκπλήττεσθε διότι δὲν σὰς ἐρωτῶ ἐὰν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΓΑΣ

εἶσθε κόρη ἢ χήρα ; — Ἄρκει νὰ μάθω ὅτι εἶσθε ἐλευθέρη. Αὐτὸ εἶναι πᾶν ὅ,τι μοὶ ἀναγκαῖοι.

Προσφιλὴς μικρὰ φιλάρεσκος ! Ῥίψατε λοιπὸν τὴν προσωπίδα ἐπὶ τέλους καὶ εἰπέτε μοὶ τὸ ὄνομα τοῦ παρηγόρου ἀγγέλου μου . . . Διότι σὰς ὁμολογῶ ὅτι μὲ παρηγορήσατε.—Ἦτο μεγάλη δι' ἐμὲ εὐεργεσία, μεγάλη ἀπελευθέρωσις, τὸ νὰ σὰς διηγήθῃ τὴν γένεσιν τῆς δυστυχίας μου, καὶ δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι προσεβλήθητε ἐκ τούτου ἢ μήπως τὸ ἐνδιαφέρον σας ἐσβέσθη πρὸ τῆς αὐτῆς ἀδυναμίας ; — Σὰς ἔκαμα νὰ περιφρονῆτε τὸν ἄνθρωπον ἄξιον νὰ κλαίῃ τ ο ι ο ὕ τ ο ν παρελθόν ;

Ὁ Θεὸς οἶδε διατί, ἀλλ' ἀφ' ὅτου περιμένω μετὰ τόσης ἀνυπομονησίας τὴν ἐπιστολήν σας, μὲ φαίνεται ὅτι οἱ βρυκόλακες τοῦ παρελθόντος τούτου μοὶ ἐμφανίζονται ὀλιγώτερον, ὅτι ὠχρῶσι, ὁ δὲ ὀρμητικὸς, σκληρὸς καὶ ἐκνευρισμένος πόθος ὅστις πρὸ ὀλίγου μὲ κατεβίβρωσκεν, ἀλλάσσει φύσιν καὶ πλημμυρεῖ τὴν ψυχὴν μου διὰ νέου ἀφανοῦς ἀτμοῦ, δι' ἀγνωστὸν αἰσθημάτων ὁμοίον πρὸς ἐκεῖνο ὅπερ ἐγνώρισά ποτε κατὰ τὸν εὐτυχέστατον καιρὸν, καθ' ὃν ὁ πρῶτος ἔρωσ ἤγγισε τὴν καρδίαν μου.

Σήμερον, πρὸς μεγάλην μου ἐκπλήξιν, ἐσκέφθην διὰ τὴν αὔριον, ἐν ᾧ μέχρι τοῦδε τὸ παρελθὸν κατέτρωγε τὸ παρόν. Τὸ αἰσθάνομαι, πρέπει νὰ κάμω τι διὰ νὰ γείνω ἄξιος τοῦ ἔρωτος τούτου, δι' οὗ τοσοῦτον γενναιοδῶρως μ' ἐπληρώσατε, ἐμὲ τὸν ἀνάξιον. Διότι καὶ ἐὰν ἐδυνάμην μάλιστα ν' ἀγαπήσω εἰσέτι, ἐὰν τὸ βλέμμα σας ἐδύνατο ν' ἀναχρυσώσῃ τὴν ζωὴν μου, καὶ ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν μεμαραμένην καρδίαν μου τὰ φλογερὰ χρώματα νέου ἔρωτος—δὲν εἶσθε ἐξ ἐκείνων αἵτινες τοῦτο μόνον ζητοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἐκλογῆς των : τὸ νὰ γνωρίζῃ ν' ἀγαπᾷ.

Δὲν εἶν' ἀλήθεια ὅτι σὰς γνωρίζω ;—Ἄλλ' ὅσον περισσότερον σὰς γνωρίζω, τόσοον περισσότερον ἐρυθρῶ δι' ἑμαυτόν καὶ βαθεῖα ἀποθάρρυνσις μὲ καταλαμβάνει. Ἐὰν ἐπετύγχανον νὰ νικήσω τοὺς διαφιλονεικοῦντας τὴν ψυχὴν μου δαίμονας, τοῦτο δὲν θὰ ὠφείλοτο εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ κάλλιστα εἰς σὰς, Σαβίνη . . . Αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν ὡσεὶ τὸν Δαυὶδ μαχόμενον κατὰ τοῦ Γολιάθ : εἷς ἄγγελος ὁδηγεῖ τὸν βραχιονά μου.

Σαβίνη τῷ βρωῶν Ἰωάννη.

Βουδαπέστη, 18 Μαΐου 1877.

Διατί δὲν ἀπήντησα εἰς τὴν ἐπιστολὴν σας ;

Διότι δὲν ἦτο ἐπιστολή, ἀλλὰ διθύραμβος φιληθόνου ἔρωτος. Δὲν ἐθύμωσα, ἀλλ' ἐσιώπησα. Διότι ἄλλως τε τί θὰ ἐδυνάμην νὰ εἶπω ;

Νὰ φιλονεικήσω περὶ τούτου θὰ ἦτο τὸ ἴδιον ὡσεὶ νὰ ἤθελον νὰ συμβουλεύσω τὴν θύελλαν, ἢ νὰ δώσω εἰς τὸν κεραυνὸν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν νὰ πλήξῃ πτωχὸν ἄνθρωπον, πατέρα ἕξ τέκνων.

Ἄλλ' ἢ θύελλα κοπάζει, καὶ ὁ κεραυνὸς σβέννυται. Πᾶν φυσικὸν φαινόμενον περικλείει τὸ σπέρμα τοῦ εὐ-θραύστου. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν ἔρωτά σας, ἐὰν ἐν τούτοις ἐπιμένετε νὰ ὀνομάζητε διὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου ὀνόματος τὸ δυστυχὲς πάθος σας.

Μὴ με κατηγορεῖτε ὡς ψυχράν, ἐὰν ἡ φλόξ τῶν ἀναμνήσεών σας δὲν δύναται ν' ἀναθερμάνῃ τὴν καρδίαν μου, καὶ κινεῖ μόνον τὸν οἶκτον. Δι' ἐμὲ ὁ ἀνευ ἀπάτης ἔρωτος εἶν' ἀκατανόητον πρόβλημα καὶ ὅπερ δὲν ἔχω ποσῶς τὴν περιεργίαν νὰ λύσω. Μοὶ ἐμπνέει τὴν ἀηδίαν, ἢ δὲ ψυχὴ μου ἐξανίσταται εἰς τὴν ἰδέαν ἀνωμαλίας, ἀρμόζουσαν μᾶλλον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἱατροῦ ἢ εἰς τὴν τοῦ φιλοσόφου.

Ἐκπλήττομαι πῶς ἀνὴρ νοήμων, ὡς ὑμεῖς, παραιτεῖ τὸ μόνον φάρμακον τῶν ἀσθενῶν ψυχῶν. Δὲν γνωρίζετε τὴν μόνον δυνατὴν λήθην εἰς τὸν κόσμον τούτου; Τὸ μόνον τῆς Λήθης ὕδωρ; Δὲν ἀπεπειράθητε οὐδέποτε νὰ βρέξητε εἰς αὐτὸ τὰ ἀπληστα ἡδονῆς χεῖλη σας, διὰ ν' ἀντλήσητε τὴν λήθην τοῦ παρελθόντος, τὴν δύναμιν νὰ ὑποφέρητε τὸ παρὸν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν διὰ νὰ πλάσητε ἰδικὸν σας κόσμον, ἕνα παράδεισον σκέψεως, ὅθεν ὁ ἄγγελος τῆς ἀπογοητεύσεως δὲν θὰ κατάρθου νὰ σᾶς ἐκδιώξῃ πλέον ;

Δὲν ἐγεύθητέ ποτε κατὰ σταγόνα τὸν ζωογόνον ἐκεῖνον χυμὸν, τὸ εὐεργετικὸν ἐκεῖνο φίλτρον ὅπερπραύνει τοὺς παλμοὺς τῆς πυρεττοῦσης καρδίας, καὶ ἀποκοιμίζει τὸν πόθον, μεταβάλλον τὰ φανταστικά ὀνειροπολήματα εἰς εὐγενεῖς καὶ γονίμους σκέψεις; Δὲν ἐδοκιμάσατε νὰ νικήσητε τὸν πόνον διὰ τῆς ἐργασίας, νὰ πληρώσητε τὴν ψυχὴν σας διὰ μεγάλης ιδέας καὶ ν' ἀφοσιωθῆτε ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐπι ἐρειπίων τῆς εὐτυχίας σας, εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἄλλου ;

Ἔχετε πολὺ δίκαιον νὰ λέγητε ὅτι ζητῶ ἀκόμη ἄλλο τι παρὰ τοῦ προσφιλοῦς ἀνδρὸς ἀπὸ τοῦ νὰ γνωρίζῃ ν' ἀγαπᾷ ἐπίσης. Τὸ πνεῦμα ὑποχρεώνει! Πᾶς ἐξαιρετικὸς ἀνὴρ ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ χρέος εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς παγκοσμίου προόδου. Ὅφείλει νὰ συνεισφέρῃ τι εἴτε εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον εἴτε εἰς τὴν ἀμφίβολον τῆς δόξης λάμπιν—ἀλλ' ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ τι πάντοτε.

Πάντοτε ἠκολούθησα μετ' ἐνδιαφέροντος τὰ ἀρχαιο-λογικὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ γνωρίζω ὅτι τὸ πολιτικὸν στάδιόν σας δὲν ἔλειπε νὰ σᾶς διδῇ μεγάλας ἐλπίδας, μέχρι τῆς ὀλεθρίου ἐκείνης ἡμέρας καθ' ἣν ὑπεπέσατε εἰς ἀναξίαν ὑμῶν τύχην. Ἐὰν ἐδυνάμην νὰ σᾶς συμφιλιώσω μετὰ τὰς ἐργασίας σας, νὰ ἐξεγείρω τὴν νεναρκωμένην φιλοδοξίαν σας, διὰ ν' ἀνοίξῃ αὐθις εὐγενεστέρα, γενναιοτέρα καὶ καθαρισμένη παντὸς ἐγωϊσμοῦ, ἐὰν κατάρθουν νὰ σᾶς κάμω νὰ συλλάβητε μεγάλην τινὰ ἰδέαν, μανθάνουσαν ὑμῖν νὰ νικᾶτε ἅπαντα τὰ ἐμπόδια, ἵνα φθάσητε ἐνδόξως εἰς τὸ σκοπούμενον σχέδιον, τότε θὰ ἤξευρον ὅτι ἐσώθητε διὰ παντὸς, ἢ δὲ βεβαίως αὕτη θὰ ἐποίει τὴν εὐτυχίαν μου.

Ὁ βαρῶνος Ἰωάννης τῆ Σαβίνη.

Κάτταρον, 28 Μαΐου 1877.

Νὰ εἶσαι ἄρα γε φιλάρεσκος, Σαβίνη; Ἄλλ' ὄχι... Συγγνώμην!... οἱ λόγοι οὗτοι ἀποτεινόμενοι εἰς σέ, με φαίνονται ἱεροσουλία...

Καὶ ὅμως δὲν σχίζω τὴν σελίδα ταύτην, διότι τὴν ὑπεγόρευσεν ἡ πικρία τῆς καρδίας μου. Σοὶ τὴν στέλλω με κίνδυνον νὰ σέ προσβάλω—ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιθυμῶ νὰ σοὶ ἀποκαλύψω τὴν ψυχὴν μου.

Ὅτε, μετὰ μακρὰν προσδοκίαν, πλήρη ἀγωνιῶν καὶ ἐλπίδων, ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν σου καὶ ἀνεγνώρισα ἐπὶ τοῦ ζηλοτύπου φακέλλου τὴν λατρευτὴν ταύτην γραφὴν, ἠσθάνθη τὴν αὐτὴν συγκίνησιν ἣν θὰ αἰσθάνηται ὁ ἐκ τῆς δίψης θνήσκων ἐν τῇ ἐρήμῳ ὀδοιπόρος, παρατηρῶν μακρόθεν τὸ ἀπαστράπτον διαυγὲς ὕδωρ, καὶ κινδυνεύων νὰ ἴδῃ ἑαυτὸν παίγιον σκληροῦ θαύματος. Ἡ ἐπιστολή σου εἶναι λαμπρά ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐμὴν! Μ' ἐνθαρρύνεις, καὶ ἡ ψυχὴ σου ὁμιλεῖ ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ ἐλθρομένης ἤδη διατι με ἀπέσπασες διὰ τῆς βίας ἀπὸ τοῦ ληθάργου ὄλων τῶν δυνάμεών μου, τοῦθ' ὅπερ ἐν τούτοις μ' ἐδίδε τούλάχιστον φαινομενικὴν ἡσυχίαν; Νὰ εἶσαι ἄρα ἐξ ἐκείνων, δι' ἃς, ὅταν κατορθώσωσι τὸν σκοπὸν των, οὗτος ἀπόλλυσι πᾶσαν γοητείαν καὶ πᾶν ἐνδιαφέρον ;

Θὰ ἐνόησες πόσας συγκινήσεις προὔδιδεν ἡ τελευταία ἐπιστολή μου, θὰ ἠσθάνθης τὰς φλογεράς εἰσπνοὰς τῆς δυστυχούς καρδίας μου καὶ θ' ἀνεσκήρτησες διὰ τοῦ αὐτοῦ μαγνητισμοῦ ὅστις ἔκαμε νὰ τρέμῃ ἡ χεὶρ μου... Διατί λοιπὸν νὰ σοὶ κρύψω ἀκόμη, ὅτι ὁ σπινθὴρ ἀνήψεν, ὅπως θὰ τὸ ἠθέλησες; Ὅν παράδοξον, χαριέστατον καὶ ἀκατανόητον αἰνίγμα! Ὅσον μᾶλλον προχωρῶ ἐπὶ τοσοῦτον ψυχραίνεσαι, παρουσιαζομένη ἀδιακόπως ὡς χαλκὴν ἀσπίς, κεφαλὴ τῆς Μεδούσης τοῦ ἀσώτου βίου μου...

Σαβίνη, τὸ αἰσθάνομαι, ὁ βίος οὗτος δὲν ἀπωλέσθη εἰσέτι! Διαβλέπω νέους ὀρίζοντας. Ἡ ἀγαπητὴ σου εἰκὼν κυματίζουσα ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μου με αἶρει εἰς φαῖδρα διαστήματα, τὸ δὲ ὄνομά σου ἐπὶ τῶν χειλέων μου μεταβάλλεται εἰς ποίημα, εἰς ὃ ἡ σκέψις μου καὶ ἡ καρδία μου ἐργάζονται μετ' ἴσης ζέσεως.

Εἶπέ μοι το : ποῖον θεῖον θέλημα μοὶ ἐπανεδῶκε τὴν ζωὴν;.. ἡ ὥρα αὕτη φύσις ἣτις οὐχὶ πρὸ πολλοῦ μ' ἐφαίνετο θλιβερά καὶ νεκρά ὅπως καὶ ἐγὼ ἤμην, ἀνεστήθη καὶ με καλεῖ διὰ μυριῶν γλυκῶν καὶ μυστηριωδῶν φωνῶν, ὡς ἡ ἠχὴ ψάλλει ἐντὸς τῆς καρδίας μου! Ἡ ζωὴ! ὁ ἔρωτος! Εὐτυχία καὶ ἡδονή... τὰ πάντα ἐνυπάρχουσιν εἰς τὴν λέξιν : Σαβίνη!

Ἄλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν γράφονται, ἀλλὰ λέγονται γονυπετῶς ὑπ' αὐτὸ ἐτι τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνων, οἵτινες σᾶς ἔδωκαν τὴν ψυχὴν σας διὰ νὰ τὴν λάβωσιν αὐθις ἐξ ὀλοκλήρου.

Σοὶ τὴν παραδίω, ὄχι, παρεδόθη εἰς σέ καὶ προσμένουσα τὴν εὐτυχίαν με κεντρίζει, γνωρίζουσα ὅτι πρέπει νὰ φθάσῃ πολὺ ὑψηλὰ διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρον τῆς Σαβίνης! Ἄ! πόσον θὰ ἐργασθῶ, ἐργαζόμενος διὰ σέ!

Ἐγραψα εἰς... καὶ προσμένω ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὴν ἀφίξιν τοῦ διορισμοῦ μου. Δὲν θὰ βραδύνη, διότι ἡ θέσις μου ἦτο πάντοτε κενή.

Ὅταν θὰ ἐπανεέλθω, ἡ πρώτη μου φροντίς θὰ ἦναι νὰ τρέξω πλησίον σου, διὰ ν' ἀκούσω ἀπὸ τοῦ στόματός σου τοὺς μεθυστικούς λόγους τῆς πρώτης ἐπιστολῆς σου. Τί εὐτυχία νὰ κατέχω τοιαύτην συναλλαγματικὴν... Ἄλλὰ μὴ με κάμνης νὰ ὑποφέρω πλέον, Σαβίνη. Ἐσο

καλή καὶ φιλάγαθος. Ἐὰν ἐγνώριζες ὅτι τὰ παθήματα τοῦ Ταντάλου δὲν εἶναι διόλου μῦθος, ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας σου θὰ σ' ἐμπόδιζε νὰ τὰ ἐπιβάλλῃς.

Σαβίνη τῷ βαρῶνι Ἰωάννη.

Βουδαπέστη, 10 Ἰουνίου 1877.

Ἀνθρωπε παράδοξε! τρομερὸν πρόβλημα οὐτινος ἡ κλείς μ' ἐκφεύγει, ἡ δὲ πεφοβισμένη χεὶρ μου δὲν τολμᾷ πλέον νὰ ἐγγίῃ. . . Ἀφ' οὗ κατεστρέψατε τὸ παρελθόν σας διὰ μίαν γυναῖκα, ἰδοὺ, ὄλος πῦρ καὶ φλόξ, θεμελιώνετε τὸ μέλλον σας ἐπὶ ἄλλης! Ὁμολογήσατε ὅτι τοῦτο εἶναι πολὺ ὀλίγον ἐνθαρρυντικόν, ἡ δὲ γυνὴ ἤτις, καθ' ὑμᾶς, ἔχει τόσοσιν ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς καρδίας σας, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτήν. . .

Θέλετε νὰ ἐργασθῆτε δι' ἐμέ! Καὶ ἐὰν δὲν θέλω τὴν θυσίαν ταύτην; . . οὐδέποτε θὰ ἡγάπων ἄνδρα τῆς πλάσεώς μου, καὶ ὅστις δὲν θὰ ὑψουτο ὑπὸ τῆς ἰδίας φιλοδοξίας αὐτοῦ, εἰς τὰ μεγαλεῖα ἐκεῖνα ἐνθα ζητῶ οὐς θαυμάζω.

Ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἔρως δὲν ὀφείλουσιν, οὐδὲ πρέπει νὰ ἦναι ὁ σκοπὸς εὐγενεῶς βίου. Ἡ γυνὴ εἶναι πιστὴ μόνον σύντροφος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὁδοῦ τοῦ ἀνδρός. Αὕτη τὸν ἐνθαρρύνει, καὶ δύναται νὰ ἦναι ἡ μετὰ τὴν πάλιν ἀμοιβή· ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε ὅτι, πρὸ παντὸς ἄλλου, ὁ καλὸς ἀνὴρ ὀφείλει ἑαυτὸν εἰς τὴν πατρίδα του.

Καὶ ἐκτὸς τούτου, τὴν φορὰν ταύτην ὁ ἔρως σας μὲ φοβίζει. Ἠράσθητε τοσοῦτον ταχέως, οὕτως εἶπεῖν, ἄνευ ὀρατῆς μεταβάσεως, ὥστε σᾶς λέγω εἰλικρινῶς, τρομάζω διὰ τὸ τόσοσιν ταχέως ἀναφθὲν τοῦτο πῦρ. . . Ἀρχίζω νὰ δυσπιστῶ ἀπὸ ὑμᾶς καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου. . . Σκεφθῆτε δά, ἐὰν δὲν ἦμην νέα, οὔτε ὡραία, ἐὰν ὁ αὐτοκαλούμενος ἔρως σας ἐχάνετο ἀπὸ τῆς πρώτης συνεντεύξεώς μας, ἐξατμιζόμενος δίκην θερινοῦ νέφους, ὅπερ ὁ ἄνεμος διασκορπίζει;

Μὴ ἐκπλήττεσθε ἐὰν δὲν τολμῶ νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς ὑμᾶς, τὸν προκηρύττοντα τόσοσιν ὀρμητικῶς τὴν νέαν πίστιν του, ὁ ὁποῖος, χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζῃ, μ' ἐκλέγει ὡς σημεῖον ἀναχωρήσεως διὰ τὴν ἐστίαν ὄλων τῶν φιλοδοξιῶν του, καὶ προσκολλᾶται ἀπὸ ἐμέ καὶ δι' ἐμέ εἰς πλεῖστα, ἅτινα ὤφειλε νὰ ἔχη πολὺ ὑψηλότερον παντὸς προσωπικοῦ ζητήματος.

Πιστεύσατέ με, φίλε μου, τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ διακόψωμεν ἐπὶ τινα καιρὸν τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην, καὶ οὕτω θὰ λάβητε καιρὸν νὰ συλλογισθῆτε τοὺς ὀριστικούς σκοποὺς σας. Πρὶν ἴδῃτε τὴν Σαβίνην, πρέπει νὰ στερεωθῆτε ἐπὶ τῆς μελλούσης, ἢνθ' ἀκολουθήσητε, ὁδοῦ, ἡ δὲ Σαβίνη, ἀπὸ μέρους τῆς, θὰ ἦναι βεβαία ὅτι οὔτε ἡ κατὰκτησις αὐτῆς, οὔτε ἡ ἀπώλειά τῆς θὰ ἐπηρρεάσῃ ποτὲ τὰ σοβαρὰ σχέδια ἀνδρός, ὅντινα ὁ ἔρως, ἅπαξ ἤδη, ὀλίγου δεῖν ἔθαψεν ὑπὸ τὰ εῤερίά του.

Ὁ βαρῶνος Ἰωάννης τῇ Σαβίνῃ.

Βουδαπέστη, 25 Ἰουνίου 1877.

Εὐρίσκομαι ἐν Βουδαπέστη, ἔχω τὸν διορισμόν μου καὶ σοὶ γράφω ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεώς σου. Μὴ μ' ἐμπαίζῃς, Σαβίνη· μὴ ὀχυρωθῆς ὀπισθεν ὡραίων ματαίων καὶ παιδαριωδῶν φράσεων. Γνωρίζεις κάλλιστα, ὅπως ἐγὼ, ὅτι ἐθεραπεύθην κατὰ βάθος, ὥστε ἐπανάπτωσις εἶν' ἀδύνατος πλέον. Τί φοβεῖσαι λοιπόν;

Ἄλλὰ πιστεύω ὅτι σ' ἐννοῶ ἡ ὑπερηφανία σου ἐξανίσταται, ἡ δὲ ματαιότης σ' ἐξουσιάζει.— Πῶς! Ἡ Σαβίνη μου, ἡ Σαβίνη ἐκεῖνη ἥς ἅπαν τὸ σῶμα ἀποκρίνεται εἰς ὄλους τοὺς πόθους μου, θὰ ἐτόλμα νὰ φοβηθῇ

μήπως δὲν μοὶ ἀρέσῃ; . . Παιδίον! — Οὐδὲν φοβοῦμαι, διότι πρὸ πολλοῦ γνωρίζω ὅτι γυνὴ ἄσχημος, δυσάρεστος, ἐστερημένη παντὸς θελήτηρος, οὐδέποτε γενομένη ἀντικείμενον σοβαρᾶς λατρείας, περιπαθοῦς ἔρωτος, οὐδέποτε θὰ ἐγνώριζε νὰ γράψῃ ἐπιστολάς τόσοσιν ἐλκυστικὰς, ἀνανταγωνίστους καὶ ἐντυπωμένας μὲ τὸ ἐπιτήδειον ἐκεῖνο ἄρωμα, ὅπερ μόνον τὸ αἶσθημα τῆς δυνάμεώς του δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα. Διότι, ἐπίτρεψόν μοι νὰ σοὶ τὸ εἶπω, αἱ τόσοσιν ἐπαγωγοὶ πρῶται ἀκριβῶς ἐπιστολαὶ σου, μὲ κρατοῦσιν ὑπὸ τὸ θελήτηρον, καὶ ὧν πάσῃ θυσίᾳ θέλω νὰ εὕρω τὴν συνέχειαν, ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν σου καὶ τῶν χειλέων σου.

Πολὺ μ' ἐπέπληξες ἐσχάτως. Θέλεις νὰ μὲ πείσης νὰ προτιμῶ τὰ πάντα ἀπὸ τὸ λατρευτὸν σὲ ὄν, τὰ πάντα, πατρίδα, ἐπιστημὴν, στάδιον καὶ ὁ θεὸς οἶδε τί ἄλλο ἀκόμη! Καὶ λησμονεῖς ὅτι ἀνὴρ τρελὸς ἀπὸ ἔρωτα δὲν θὰ πληρῶσῃ τὰς ἐπιστολάς του μὲ τὰ φιλόδοξα σχέδιά του. . .

Ὅταν γράφω εἰς τὴν Σαβίνην, εἰς τὸν ἀγνὸν αὐτὸν τῆς ζωῆς μου ἔρωτα, εἰς τὴν ἀγγελικὴν γυναῖκα, τὴν κατελθοῦσαν, μὲ τὰς ἀσπίλους λευκὰς πτέρυγὰς τῆς, εἰς τὸν βόρβορον ἵνα σώσῃ τὴν πάσχουσαν δυστυχῆ ψυχὴν μου, δύναμαι νὰ πράξω ἄλλῶς παρὰ ν' ἀποθέσω εἰς τοὺς πόδας τῆς πᾶν ὅτι αὕτη ἐντὸς μου ἀνέστησε: τὴν ζωὴν μου, τὴν καρδίαν μου καὶ ἔτι πλέον: τὴν τιμὴν μου!

Δὲν σὲ ἱκετεύω πλέον, ἀλλ' ἀπαιτῶ νὰ γνωρισθῆς εἰς ἐμέ! τὸ ἀπαιτῶ ἐν ὀνόματι τῶν ὡραίων ὀμολογιῶν σου καὶ δυνάμει τοῦ ἔρωτος, ὃν ἐντὸς μου ἐξήγειρες!

Ἀνοίχθητι! ἀνοίχθητι, χώρα τῶν ὀνείρων μου, καρδιά τῆς Σαβίνης! Ἀνοίγητε, θελκτικοὶ ὀρίζοντες, θησαυροὶ ἀνεξαντλήτων ἡδονῶν! Ἀνοίγητε, ὡραῖοι βραχίονες τῆς Σαβίνης!

Σαβίνη τῷ βαρῶνι Ἰωάννη.

Βουδαπέστη, 28 Ἰουνίου 1877.

Ἐξ ὅλης τῆς περιπαθοῦς ἐπιστολῆς σας, ἐν μόνον ἐνόησα — τὸ μόνον ὅπερ μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἐννοήσω, — ὅτι ἐπεστρέψατε εἰς Βουδαπέστην καὶ ὅτι ἐπανελάβετε τὰς διακοπείσας ἐργασίας σας. — Τοῦ λοιποῦ, τὸ αἰσθάνομαι, τὸ γνωρίζω, θὰ πράξητε τὸ καθήκον σας χωρὶς νὰ ἀδυνατίσητε, μεθ' ὅλης τῆς ἀρμοζούσης ἀξιοπρεπείας εἰς ἄνθρωπον τῆς κράσεώς σας — ἐκτὸς τῶν πόνων τῆς καρδίας σας — καὶ ἐλευθερωθέντα φαντασιωδῶν ἀπατῶν τοῦτο δ' εἶναι ἡ ὡραιότερα ἀνταμοιβὴ ὄλων τῶν ἀγώνων μου.

Τώρα λοιπὸν ἀντὶ νὰ ὑψώσω τὴν προσωπίδα θὰ σᾶς ἐκμυστηρευθῶ, θὰ σᾶς διηγηθῶ παράδοξόν τινα ἱστορίαν πλήρη ἀπροόπτων — ἀλλὰ τηρηθεῖσαν ὅσον τὸ δυνατόν μυστικῆν.

Ὁμιχλώδη καὶ ψυχρὰν ἐσπέραν τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου, νεαρὰ γυνὴ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τῆς νήσου Ἀγίας Μαργαρίτας εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου τῆς. Καθημένη ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἐδωλίου τοῦ πλοίου, ἐγένετο ἀκουσία μάρτυς συνομιλίας, γενομένης πολὺ πλησίον αὐτῆς, εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος.

Ἡ συνομιλία αὕτη ἦτο λίαν ἐνδιαφέρουσα! Νέος τις, μὲ περιπαθῆ καὶ ὀρμητικὴν ψυχὴν, πικρῶς παρεπονείτο περὶ τινος ἀπάτης, ἥς περιέγραφε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα μ' εὐγλωττίαν ἀληθοῦς καὶ ἀθεραπεύτου ἀπελπισίας. Ὁ σύντροφός του, πιθανῶς δὲ ὁ καλλίτερος φίλος του, προσεπάθει νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἀλλὰ τὰ ἐσκεμμένα ἐπιχειρήματα οὐδὲν ἄλλο ἔκαμνον παρὰ ν' ἀναζωπυρῶσι τὴν θανάσιμον πληγὴν, καὶ ἀπῆντων μόνον ἄφωνον καὶ ἀπόλυτον ἀποθάρρυνσιν.

Τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ

συζύγου της, ἡ νεαρά γυνὴ ἤκουεν ἀπλήτως τοῦ περιπαθοῦς καὶ συγκινητικοῦ ἐκείνου ποιήματος ὅπερ, ὅτε μὲν τῇ προὔξενει μεγάλην ἐντύπωσιν ὡσεὶ Ἐλοΐζης ἐπιστολῇ ἀναδιδουσα ὑπέμετρον ἔρωτα, ὅτε δὲ τὴν ἐτρόμαζεν ὡς αἱ τραγικαὶ τοῦ Ὁθέλλου μανίαι.

Ἐν τούτοις, εἰς τινα διακοπὴν, τὸ πλοῖον ἔστη, ἡ δὲ συνομιλία διεκόπη. Ἡ νεαρά γυνὴ ἤκουσεν ἀκόμη τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς τῶν δύο νέων καὶ ἐγερωθεῖσα εἶδεν ὅτι ἠσπάζοντο ἀλλήλους, ὡς εἰς τὴν προτεραϊάν ἴσως μακροῦ χωρισμοῦ. Ἠκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματός τὸ ὑψηλὸν τοῦ ξένου ἀνάστημα ὅστις ἄφινε τὴν ἀκτὴν, καὶ ὅτε, δι' ἐσχάτην φορὰν ἐστράφη, ἀνεγνώρισεν, εἰς τὴν ὠχρὰν λάμψιν τοῦ φανοῦ τῆς πλατείας τοῦ λιμένος, τὸν Βαρῶν Ἰωάννην. . . ὃν πλειστάκις εἶχε συναντήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ οὐτινος ἐγνώριζε τὸ ἀτυχὲς μυθιστόρημα, χωρὶς νὰ εἰξεύρη ὅτι ἡ ἀπρόοπτος λύσις τοῦ εἶχε κλονίση μέχρι τῶν ριζῶν τοῦ τὸ νέον ἐκεῖνο δένδρον, τὸ πλήρες χυμοῦ καὶ οὔτινος οἱ εὐρωστοὶ κλάδοι ὑπισχοῦντο τόσον ὠραῖον ἄνθισμα.

Βαθέως συγκινηθεῖσα ἐξ ὅσων ἤκουσεν, ἡ νεαρά γυνὴ ἐπανήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν της μ' ἐξημμένην τὴν κεφαλὴν, τὴν δὲ καρδίαν πλήρη οἴκτου καὶ συμπαθείας.

Μακρὰ αὔπνος νύξ τῇ ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν νὰ σώσῃ τὴν εὐγενῆ ἐκείνην ψυχὴν διὰ τοὺς σπουδαίους τῆς ζωῆς σκοπούς, καὶ νὰ τὴν κάμῃ εὐπρόσιτον εἰς τὴν πραγματικὴν ζωὴν — πρᾶγμα ἀδύνατον, ἐὰν τὸ δηλητήριον τοιαύτης ἀπάτης ἐλάμβανε καιρὸν νὰ τὴν παραλύσῃ.

Ναί, ἠθέλησε νὰ τὸν σώσῃ. Ἀλλὰ πῶς; . . . Φιλτάτε μου, ἡ νεαρά γυνὴ ἤτο ὁμοιοπαθὴς καὶ ἐνεθυμήθη τὸ ῥητόν της: *Similia similibus!* κατὰ τοῦ ἔρωτος, ὁ ἔρωτος!

Ἀλλὰ φυσικώτατα ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὸ φάρμακον καθ' ὁμοιοπαθητικὰς δόσεις. . . Σὰς τὸ παρουσίασεν ὑπὸ τὸ σχῆμα «ιδανικοῦ ἔρωτος» εἰς μικρὰ θαυμάσια καταπότια, τὰ ὅποια — τί ἄνθρωπος εἶσθε! — οὐδέποτε θὰ ἠθέλατε νὰ πιστεύσητε, πρὸ πάντων ἐὰν ἐζήτησαν τὴν γνώμην σας.

Εὐτυχῶς ὁ τρόπος τῆς θεραπείας ἐπέτυχε καὶ δὲν ἔχετε πλέον ἀνάγκην φαρμάκου. Ἄλλως τε θὰ χάσῃ τὰς δυνάμεις του ὅταν μάθητε: ὅτι ὁ αὐθάδης ἰατρός σας εἶν' εὐτυχὴς σύζυγος, ἡτις, ἀπὸ τῆς εὐλογημένης ἐστίας αὐτῆς, σὰς προτρέπει νὰ ὠφελήθητε ἐκ τῶν σκληρῶν τῶν ἀπατῶν σας μαθημάτων, νὰ δυσπιστήτε ἀπὸ τὰς παραφορὰς τῆς καρδίας, διότι ὁ γνήσιος ἔρωτος δὲν εἶναι οὔτε καθαρῶς ὑλικός, οὔτε ἰδανικός ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλὰ ἡ ἔνωσις δύο εἰς ἓν μόνον καὶ ἅγιον αἶσθημα, οὔτινος ἡ ὑπερτάτη κορωνὶς εἶναι τὸ Τέκνον!

Παραιτήσατε λοιπὸν τὴν ἐρωμένην καὶ τὸ ἰδανικόν, προσπαθήσατε νὰ εὕρητε εὐγενῆ καὶ ἀφοσιωμένην σύντροφον—καὶ λησμονήσατε τὴν μηδέποτε ὑπάρξασαν Σαβίνην!

Ἐν Ἀθήναις, Φεβρουάριος 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ.

Ἡ ΓΥΦΤΙΣΣΑ

(Ἐκ τοῦ λευκώματος τοῦ φίλου Π. Ρ.)

»Ἐλα γιὰ 'πέ μου, γύφτισσα, ἐδῶ ποῦμαι στὰ ξένα.
»ποιὰ τύχη, ποῖο μελλάμενο νὰ καρτερῇ καὶ 'μένα;
»πέ μου νὰ ζήσῃ τὸ παιδί, πῶχαις 'σ τὴν ἀγκαλιά σου
»φανέρωσέ μου ἑάστερα τὰ λόγια τῆς καρδιάς σου.

»πᾶρε, πλερώσου γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ἀκόμα,
»θέλω ν' ἀκούσω κάτι τι κι' ἀπ' τὸ δικό σου στόμα,
»ποιὸς ξέρει μὴ τὰ λόγια σου παρηγοριὰ μ' ἀφήσουν
»καὶ τὰ πολλὰ μου βάσανα μὲ γλύκα τὰ ραντίσουν.

Καὶ κείνη ὡς ἀπώθισε 'σ τὸ χῶμα τὸ παιδί της
δράζει μὲ μιᾶς τὸ χέρι μου, μ' ὅλη τὴ δύναμί της,
κρατεῖ σφιχτὰ τὰ δάχτυλα, θωρεῖ τὴν ἀπαλάμη,
μὲ τρόμο τὴν ἐκύτταζα μὴ θάμμα θεὸς νὰ κάμῃ,
καὶ τοῦ χεριοῦ μου ἡ χαρακίαις γενοῦν τρανὰ σημεῖα
καὶ φανερώσουν τῆς ζωῆς ταῖς πράξεις μία—μία.

Μὲ μιᾶς μοῦ ῥίχτει μία ματιὰ κι' ἀρχίνησε νὰ λέῃ,
πῶς μὲς' τὰ νιάτα ἡ τύχη μου ἀπελιπισμένη κλαίει,
καὶ πῶς ἐπέρασα ζωὴ μὲ βάσανα, μὲ πόνους,
ποῦ θέρισαν κάθε καλὸ, μὲς' τὰς ξανθοῦς μου χρόνους,
καὶ πῶς τὸ μνήμα π' ἀνοιξα τόρα στερνὰ 'σ τὸ χῶμα
χάσκει μέσα 'σ τὰ σπλάγχνα μου καὶ μὲ δαγκᾶ ἀκόμα.

Φύγε! τῆς εἶπα, ἡ γείτοιά σουπε τὴ συμφορὰ μου,
σῶπα, κακὴ γερόντισσα, καὶ κρύψ' ἀπὸ μπροστά μου.
'πέ μου ὡς ξέρεις τί πονῶ, πέμου τί συλλογιόμαι,
ἀφέσ' τὰ χρόνια πῶφυγαν' γιὰ 'κεῖα ποῦ καρτεροῦμε
ἐμὲ μοῦ καίγεται ἡ καρδιά καὶ θέλω πειὰ νὰ μάθω
τ' ἔχω νὰ γένω δῶ κ' ἐμπρός, καὶ τί ἔχω νὰ πάθω.

Κ' ἐκείνη ὡς καὶ ν' ἀνοιξε τὰ μυστικά μου στήθεια,
κ' ἐδιάβασε τὰ σπλάγχνα μου καὶ μοῦπε τὴν ἀλήθεια,
πῶς ἔχω πόνον 'σ τὴν καρδιά, γιὰ μιὰ μαυρομματοῦσα
πῶχει τὰ χεῖλη κόκκινα καὶ τὰ μαλλιά της ροῦσα.

Μοῦπε πῶς ἂν δὲ μ' ἀγαπᾶ, μ' ἐμένα θεὸς νὰ ζήσῃ,
πῶς θεὸς νὰ γένῃ ταῖρι μευ καὶ θὰ καλοκαρδίση,
καὶ πῶς θεὸς νὰ ῥητῆ καὶ στιγμὴ νὰ φορεθῇ 'σ τὰ μαῦρα,
ὡς θὰ τῆς κάψῃ τὴν καρδιά, σκληρὴ φωτιά καὶ λαύρα,
καὶ πῶς ἀκόμα βάσανα πολλὰ θεὸς νὰ περάσω.
μὰ δὲ μὲ μέλει! ἄς τὰ περνῶ, ὡς σένα δὲ θὰ χάσω
κι' ἀκόμα πειὰ ἂν μέλλεται νὰ κακοθανατήσω,
ἄρκει μὲς' τὴν ἀγκάλῃ σου τὰ νιάτα μου νὰ σβύσω,
καὶ νὰ θωρῇ ὡς ὄνειρο μισόσβυστο τὸ μάτι,
τὸν ἄγγελον π' ἀγάπησα δειλὰ νὰ μὲ φυλάττῃ.

Φύγε καὶ πάλαι, γύφτισσα, τῆς εἶπα καὶ μὲ φτάνει
'ὡς μιὰ φορὰ ἡ ἀγάπη μου τὸ πόνον μου θὰ γιάνῃ.

Ἐν Ἀθήναις, 18|βρίου 1884.

ΝΙΚΟΛ. ΙΩ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ.

ΓΑΒΡΙΕΛΛΑ ΚΡΑΟΥΣ

Ἡ ἐξοχωτέρα αἰοιδὸς τῆς Μουσικῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων, ἡ λαμπροτέρα διερμηνεύτρια τῆς μεγαλοφυΐας τῶν διασημοτέρων μελοποιῶν, ἐν ὄνομα ἐν τέλει, ὅπερ θὰ διαμείνῃ ἐς αἰεὶ ἠνωμένον πρὸς τοὺς περιφανεστέρους θριάμβους τοῦ Μελοδράματος, εἶνε καὶ ἡ **Γαβριέλλα Κράους**.

Καὶ ἐπειδὴ ἐν Γαλλίᾳ ἀνεδείχθη, εἰς τὴν Γαλλίαν μὲν βεβαίως θὰ ὀφείλῃ τὴν φήμην της, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν **Γαβριέλλαν Κράους** ἀναντιρρήτως θὰ ὀφείλῃ τὸ Γαλλικὸν Μελοδράμα μέρος τῆς δόξης του.

Ἡ **Γαβριέλλα Κράους** ἐγεννήθη ἐν Βιέννῃ τῇ 24 μαρτίου 1842. Εὐθύς δ' ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας διετρανώθη ἐν αὐτῇ ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις της. Ἐξάετης ἐγένωσκε νὰ ᾄδῃ, καὶ νὰ ᾄδῃ οὕτως, ὥστε νὰ ἐκπλήσῃ τοὺς ἀκούοντας αὐτήν. Τὸ δὲ μᾶλλον ἄξιον

ΓΑΒΡΙΕΛΛΑ ΚΡΑΟΥΣ

σημειώσεως εἶνε, ὅτι ἡ νεαρά καλλιτέχνης δὲν ἠρέσκετο εἰς ἐλαφρὰ μουσικὰ ἔργα, ἐφ' ᾧ καὶ ἐτόλμησεν — αὕτη εἶνε ἡ κατάλληλος λέξις — νὰ μαθητεύσῃ παρὰ τῷ Haydn.

Καὶ ἐξεπλήρωσέ τοις ὅσον καὶ ἔμαγεύετο, ἀκούων αὐτὴν νὰ ψάλλῃ μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας τὴν ὑψηλὴν σύνθεσιν τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ «τὴν Ἀριάδνην ἐν Νάξω».

Δεκαπενταετίς μόλις εἰσηλθεν εἰς τὸ Ὄδρειον τῆς Βιέννης, ἐν ᾧ ἐπεδόθη οὐχὶ πλέον εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ᾠδίκης, ἀλλ' εἰς τὴν τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ τῆς ἀρμονίας. Καὶ ἡ ἔξοχος αὕτη ἀοιδὸς ἐγένετο ἔξοχος τῆς μουσικῆς γνῶσις, ὅπερ εἶνε σπουδαιότερον ἢ ὅσον τις φαντάζεται.

Ἐν ἔτει 1860 ἀνεδείχθη ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Μελοδράματι, ὑποδυθεῖσα τὸ μέρος τῆς «Ματθίλδης» ἐν τῷ «Γουλιέλμῳ Τέλλῳ». Φιλοτιμουμένη δὲ ν' ἀναδειχθῇ καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μελοδράματος ἐν Παρισίοις καὶ ἀσκουμένη πρὸς τοῦτο, κατῴρθωσεν ἐν τέλει νὰ ὑποδυθῇ θαυμασιῶς τὴν Βέρθαν ἐν τῷ «Προφήτῃ», τὴν Ἀλίκην ἐν τῷ «Ροβέρτῳ τῷ Διαβόλῳ», τὴν Καμέραν εἰς τὸν «Μαγευμένον Αὐλόν», τὴν Ἀγάθην ἐν τῷ «Freyschut», τὴν Βαλεντίναν εἰς τοὺς «Οὐγενότους», τὴν Ἐλεονώραν εἰς τὸν «Τροβατόρε» καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν Ἀνναν εἰς τὴν «Λευκὴν Κυρίαν».

Προσηνέγκεν ἐπίσης τὸ τάλαντόν της, ὅπως συμβάλῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἀρίστου ἔργου τοῦ Βάγνερ καὶ ἔψαλε τὴν Ἐλισάβετ τοῦ Lohengrin, ἡ δὲ ἐξαισία φωνὴ της ἐθριάμβευσεν, ὡς βεβαίῳσι, καὶ ὑφέιλε τὴν εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ γερμανοῦ μουσουργοῦ ἀπνευμωμένην πολύκροτον φήμην.

ᾠφειλεν ὁμως νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους καὶ ἦλθεν ὄντως, παρουσιασθεῖσα κατὰ πρῶτον εἰς τὸ κοινὸν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἰταλικοῦ Θεάτρου. Ἐψαλε τὸ «Χαῖρε, Μαρία» τοῦ Σοῦμπερ, τεμάχια ἐκ τοῦ «Stabat» τοῦ Ροσσίνι, καὶ εἶτα ὡς Ἐλεονώρα εἰς τὸν «Τροβατόρε». Ἡ ἐπιτυχία της ἐν τῷ μελοδράματι τούτῳ ὑπῆρξε μεγίστη, προξενήσασα βαθεῖαν αἰσθησιν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον.

Ἡ **Γαβριέλλα Κράους** δὲν εἶχε προπαρασκευάσει περὶ ἑαυτὴν τὸν πάταγον, ὃν συνήθως ἐγείρουσιν οἱ ἔχοντες μὲν αὐτοῦ ἀνάγκην στερούμενοι ὁμως τῆς πρὸς τοῦτο ἀξίας ὅπως ἀναδειχθῶσιν αὕτη ἠρκέσθη ν' ἀναδειχθῇ διὰ τῆς ἀξίας της, καὶ ὄντως αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ τῇ περιάψῃ περιφανεῖς θριάμβους.

Τὴν ἐζήτησεν εἶτα τὸ Μελοδράμα καὶ ἔκλεισε συμφωνίας ὅπως ψάλλῃ καὶ ἐν αὐτῷ πρώτῃ δ' αὕτη ἐνεκαίνισε τὰς παραστάσεις αὐτοῦ ἐν τῇ νέα τοῦ αἰθοῦση, ὑποκριθεῖσα τὴν Ραχὴλ ἐν τῇ «Ἰουδαία». Βραδύτερον ἐδημιούργησεν αὕτη πρώτη διὰ δυνάμειος ὄλως ἰδιοφυοῦς τὸν χαρακτῆρα τῆς «Ἰωάννας Δ' Ἄρκ» τοῦ Mermet, ἠὺδοκίμησε δ' ἐξίσου καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Ὄδρειου εἰς τὴν «Ἰουδαίαν», τοὺς «Οὐγενότους», τὴν «Ἀφρικανίδα», τὸν «Δὸν Ζουάν» καὶ τελευταῖον τὸν παρελθόντα χειμῶνα εἰς τὸν «Φαῦστον».

Ἐδημιούργησεν ἐπίσης μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιτυχίας τὸν κυριώτατον χαρακτῆρα ἐν τῷ «Tribut de Zamora» τοῦ Γκουνώ, ἐκάστη δὲ τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐμφανισέων της ἐσημειώθη διὰ περικλεῶν θριάμβων. Ἦρεν ἐπιφανεστάτην ἐπίσης ἐπιτυχίαν εἰς τὴν «Σαπφῶ» τοῦ Γκουνώ καὶ εἶνε βέβαιον, ὅτι δὲν θὰ εἶνε αὕτη ἡ τελευταία.

« ΔΕῖΝ Σ' ΑΓΑΠΩ!... »

Λυσικόμος, περικαλλής, ἐνθέως μειδιῶσα
Σφαδάζει εἰς τοῦ φίλου της τὴν πάλλουσαν ἀγκάλην,
Κ' εἰς φίλημα πυρίπνοον τὰ χεῖλη προσκολλῶσα
Εἰς ὑπερτέραν ὑπαρξίν μεταρσιοῦται, ἄλλην.

Εἶνε ὑψίστη ἡ στιγμή καὶ πλήρης μυστηρίου,
Ὅτε δυὰς ὑπάρξεων τὸν ἔρωτα λατρεύει.
Ὁ οὐρανὸς τὴν εὐλογεῖ μετὰ παλμοῦ μυχίου·
Εἶν' αἶνος πρὸς τὸν Πλαστοουργόν, εἶνε τοῦ Πόνου χλεύη.

Τὸ σύμπαν ἐγκολπούμενος ἐκεῖνος ἐν ἐκείνῃ
—Μὲ ἀγαπᾷ; τὴν ἐρωτᾷ περιπαθῶς καὶ τρέμων,
Καὶ αὕτη εἰς τὸ στήθος του ἐνῶ ἠδέως κλίνει
—«Δὲν σ' ἀγαπῶ, τῷ ἀπαντᾷ· ἐγγύς σου εἶμ' εὐδαίμων!

«Δὲν σ' ἀγαπῶ· οὐδ' ἐννοῶ ἀγάπην τί καλοῦσιν·
Τοῦ ἔρωτος ἡ ἄκανθα ἐντός μου δὲν ἠῤῥήθη.
Μακρὰν σου πλὴν ἀδημονῶν, τὰ πάντα μ' ἐνοχλοῦσιν,
εὐδαιμονίαν μὲ κερνᾷ πλησίον σου ἡ λήθη!»

«Δὲν σ' ἀγαπῶ, νὰ εὐτυχῆς πλὴν θέλω αἰωνίως·
Ἄλλὰ δὲν θέλω, ὡ ποτέ, νὰ ἀγαπήσῃς ἄλλην.
Δὲν σ' ἀγαπῶ· ἀλλὰ τὸ πρὶν μ' ἐπίεζεν ὁ βίος,
Νῦν θέλω μετὰ σοῦ νὰ ζῶ καὶ ν' ἀποθάνω πάλιν!»

Παρθένος τέως τὴν ψυχὴν, δὲν ἐννοεῖ ἀκόμα
Ὅτι ἐράται ἀληθῶς, ὅτι ἐράται πλέον.
Καὶ ἡ αὐγὴ ἀνέτειλεν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα,
Ἄλλὰ ὁ ψίθυρος χωρεῖ ἀκόμα τῶν χειλέων!...

ΑΛ. ΜΑΥΡΕΙΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΤΗΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς Ἀμμοχώστου ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν ἐποψίν ἡμετέρας μελέτης ἀναγνωσθείσης ἐν τῷ ἐν Κων]πόλει Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ ἐπανελθῶν ἐκ Κων]πόλεως ἐπεδόθη καὶ αὐθις μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἀξιοτίμου συγγενοῦς κ. Ἀλεξ. Ἡλιάδου πρὸς καταμέτρησιν τῆς περιμέτρου τῶν χερσαίων τειχῶν καὶ ἐντελεστέραν ἐξακριβῶσιν αὐτῶν συνεργασθέντες οὖν ἐπὶ πολὺν χρόνον μετὰ πολλῶν μόχθων καὶ δαπάνης οὐ σμικρὰν κατῴρθωσαμεν νὰ σχηματίσωμεν τάδε :

α.) τὸν Ἀρχαιολογικὸν χάρτην τῶν χερσαίων τειχῶν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ εἰσέτι σωζομένων περικαλλῶν οἰκοδομῶν, ναῶν καὶ λειψάνων,

β.) ἰχνογραφῆσαμεν σκιαγραφικῶς τε καὶ προοπτικῶς τὴν πρὸς Ξηρὰν Πύλην μετὰ τῶν παραπλεύρωσ Τειχῶν Ἀμμοχώστου καὶ Προμαχῶνος τουρκιστὶ Ἀκ-κουλέ,

γ.) τὰ Τείχη Νικολάου τοῦ Φοσκαρίνου ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ λιμένος τῆς Ἀμμοχώστου τουρκιστὶ Ἰτζ-καλέ,

δ.) τὴν πρὸς Θάλασσαν Πύλιν τῆς Ἀμμοχώστου,

ε.) ἀντεγράψαμεν πιστῶς τὰς ἐπιγραφάς, ἧται τὴν πρὸς τὴν ἔξωθεν τῆς μεσημβρινῆς στήλης τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγ.

Σοφίας εύρισκομένην, ὡς καὶ τὴν ἐν τῷ Γ'. προμαχῶν τῆς ΒΔ. πλευρᾶς τῶν χερσαίων τειχῶν ὑπάρχουσας, ὡς καὶ ἀγγεῖόν τι (χύτραν παρ' ἀρχαίους) ἔργον κυπριακῆς τέχνης, ἐφ' ᾧ φέρονται καὶ γραφαί.

Τὰ ἔργα ταῦτα μετὰ σχοινοτενοῦς ἐκθέσεως προτιθέμενοι, ἵνα ἀποστείλωμεν προσεχῶς πρὸν τὸν ἐν Κων] πόλει Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον καὶ ὑποβάλλωμεν ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν σοφῶν αὐτοῦ μελῶν ἀναγκαζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἵνα ἀποσπάσωμεν ὀλίγα περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν Ἀμμοχώστου πρὸς γνῶσιν τῶν περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ τῆς Κύπρου ἐνασμενιζομένων.

Ἡ Ἀμμοχώστος σχηματιζομένη ἐν εἴδει τετραγώνου ἦν, ὡς ἔφθην εἰπὼν, εὐκτιμένη καὶ τειχιόεσσα.

Τὸ ὅλον τῆς περιμέτρου τῶν χερσαίων τειχῶν καταμετριθὲν ἀκριβῶς εὐρέθη ὅτι εἶναι 3, 180 Γαλλ. μέτρα.

Ἡ τειχοδομία ὑπάγεται εἰς τοιοῦτον εἶδος, ὥστε οἱ λίθοι εἰσὶ τεθειμένοι κατὰ ὀριζόντιους δόμους μᾶλλον ἢ ἤττον ὀμαλῶς· οἱ ὀριζόντιοι σύνδεσμοι προσαρμύζονται μᾶλλον ἀκριβῶς· οἱ λίθοι συνδέονται ἀλλήλοις ἐν τῇ τειχοδομίᾳ διὰ διαφόρων εἰδῶν πηλῶν συσκευιμένων ἐκ τιτάνου μεμιγμένου ἄμμω καὶ ἠφαιστειωδῶν γαιῶν. Τὰ τεῖχη ταῦτά εἰσι βασισμένα ἐπὶ ἀποτόμων αὐτοφυῶν βράχων λίαν στερεῶν· οἱ λίθοι τῆς τειχοδομίας εἰσὶ κυβοειδεῖς φαιοὶ καὶ ὀρυκτολογικῶς ἐξεταζόμενοι εἰσι πλειοκαίνου στρώματος. Τὰ τεῖχη ὄχυροῦνται διὰ πύργων ὑκοδομημένων καθ' ὠρισμένα αὐτῶν διαστήματα· οἱ ἀνεγειρόμενοι πύργοι εἰσὶν ἐξέχοντες ἢ προπεπτωκότες τῶν τειχῶν εἰς προφύλαξιν καὶ ὑπεράσπιον τῶν μεταξὺ διαστημάτων αὐτῶν. Τὰ τεῖχη ταῦτα περιέχουσι συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Φοσκαρίνου ἐν ὅλῳ δέκα καὶ ἕξ πύργους καὶ παρ' αὐτοῖς δέκα μεταπύργια, τῶν τὸ μεγαλύτερον φαίνεται πρὸς τὸ ΒΔ. μέρος, εἰς ὃ ἀνέρχεται τις διὰ λιθίνης γεφύρας. Τὰ μεταπύργια ταῦτα ἔχουσι μῆκος 38 μ. Γ. καὶ πλάτος 16 καὶ ὕψος πρὸς τὰ τεῖχη 4 μ. Γ. καὶ 7 πρὸς τὸ ἔδαφος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καίτινα τούτων εἰσὶ μικρότερα τῶν μνησθέντων μέτρων. Ὁ προμαχῶν καὶ οἱ πύργοι Νικολάου τοῦ Φοσκαρίνου διαχωρίζονται τῆς πόλεως διὰ βαθείας τάφρου, ὀρυχθείσης ὑπὸ Πέτρου τοῦ Β'. καὶ πληρουμένης ἄλλοτε διὰ θαλάσσης, ἣτις ἤδη ἀπεξηράνθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ προξενούσης πολλὰ μιάσματα.

Τὰ μνησθέντα τεῖχη κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὄχυρωματικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐξεταζόμενά εἰσι τεχνικῶς τε καὶ ἐπιστημονικῶς ἀνεπηγευμένα καὶ δυσπολιόρητα, ἅτε φέροντα πρὸ αὐτῶν βαθυτάτους τάφρους μετὰ ἀντιτειχιῶν ἐχόντων ἀπόστασιν ἐκ τῶν κυρίως τειχῶν 41 μ. Γ. Αἱ πλευραὶ αὐτῶν ξεσταὶ οὔσαι συναρμύζονται ἀλλήλαις καὶ συνδέονται, αἱ δ' ἐξωθεν ἐπιφάνειαι αὐτῶν εἰσὶ οὕτως τετμημέναι, ὥστε ἀποτελοῦσιν ὀμαλὸν τὸ τοῦ τείχους μέτωπον. Καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν τειχῶν ὑπάρχουσι πολλοὶ ὑπόνομοι καὶ ὑπόγειοι ὁδοὶ ὡς καὶ κρύπται χρησιμεύουσαι ἐν ὥρᾳ πολέμου πρὸς τιμωρίαν τῶν πολεμίων καὶ ἐκείνων, οἵτινες διέπραττον τὰ μέγιστα κακουργήματα. Ταῦτα σήμερον ἐφαίνονται κατακεχωσμένα καὶ δυσπρόσιτα τοῖς ἐπισκεπτομένοις, ἅτε παρέχοντα καὶτρόμον πολύν. Τὰ τεῖχη ταῦτα ἔχουσι δύο πύλας τὴν μὲν πρὸς ξηρὰν τὴν δὲ πρὸς θάλασσαν μετὰ ἐτέρων πυλῶν· αἱ πύλαι αὗται ἔχουσι παραπυλίδας, αἰτινές εἰσι κατασκευασμέναι ἐν τῇ ἐτέρα τῶν κλισιάδων τῆς πύλης· ἡ πρὸς θάλασσαν πύλη ἐστὶ σιδηρὰ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔσθθεν ὑπάρχει σιδηροῦν δικτυωτὸν· ἐκάστη πύλη ἔχει ὕψος 5 μ. Γ. καὶ πλάτος 3. 60, ἡ δὲ πρὸς ξηρὰν ἔσθθεν πύλη ἔχει πλάτος 4. 30 μ. Γ. μῆκος δὲ ἀποστάσεως τῆς ἐξωθεν πύλης 13. 50 μ. Γ. Αἱ μηχαναί, δι' ὧν κλείονται αἱ πύλαι ἦσαν μείζονες, ὡς εἰκός, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς πύλης· ὁ ἐκ σιδήρου μοχλὸς ἐστὶ τεθειμένος ἔσθθεν ὀρι-

ζοντικῶς αὐτῆς καὶ κρατεῖται εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, δι' ὀπῆς διηκούσης δι' αὐτοῦ καὶ διαπερᾶται κύλινδρος ἐκ σιδήρου, ὁ λεγόμενος βάλανος, ὃς εἰσέρχεται εἰς ἐξέραν ὀπὴν ἐν τῇ πύλῃ, ὥστε πρὶν ἢ ἐκβληθῆ οὗτος ὁ μοχλὸς δὲν δύναται νὰ κινηθῆ οὔτε πρὸς τὸ ἐν οὔτε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος.

Ἐπὶ τῶν σταθμῶν τῶν πυλῶν ἐπικείνται φλιαὶ μεγάλαι καὶ στερεαὶ ἀναλόγως τοῦ πλάτους τῶν πυλῶν· ἄνωθεν τῆς εἰσόδου τῶν πυλῶν ὑπάρχουσιν οἰκήματα ἢ πυλῶνες, ἐν οἷς διέμενον οἱ πυλωροί.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔστωσαν ἄλλης, ἐπιφυλαττόμενοι εὐκαιρίας δοθείσης, ἵνα γράψωμεν πλείοτερα.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ 'ΔΟΝΤΙ

Ἀπὸ ὅλα τὰ ταξείδια τῆς φαντασίας μας, τὸ ὠραιότερον εἶνε τὸ πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Καὶ τί δὲν μᾶς ἐνθυμίζει!

Τὸ κατ' ἐμὲ εὐρίσκω τοσαύτην τρυφήν, αἰσθάνομαι τοσαύτην χαρὰν ἐκεῖ ταξιδεύων, ὥστε πολλάκις κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνέρχομαι, ἀνέρχομαι ἢ μᾶλλον ὀπισθοδρομῶ, ὅσον τὸ δυνατόν βαθύτερον, εἰς τὴν ἄβυσσον ἐκείνην, πάντοτε, βεβαίως, μὲ τὴν προσδοκίαν ἀνακαλύψεως μαργαριτῶν· ἀλλὰ τί τὸ θέλετε, εἶνε καὶ τόσον ἐπικίνδυνον, ὥστε ὑπάρχει φόβος μὴ λήσμων τις γενόμενος τοῦ παρόντος, μεταπέση εἰς τὰς χαριτωμένας ἐκείνας ἀνοησίας τῆς παιδικῆς του ἡλικίας.

* *

Εἰς σύγχρονος μεγάλος ποιητῆς ἀποζητῶν πολὺ, ὡς φαίνεται, τὴν χρυσοῦν τούτου ἡλικίαν, διὰ νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ ἐπὶ τὸ ζωηρότερον, ἤξεύρετε τί ἔκαμεν;

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ μικροτέρου υἱοῦ του προσεκάλεσε πάντας τοὺς συμμαθητάς του εἰς γεῦμα μεθ' ὃ τοῖς παρέσχε τὴν ἐξουσίαν νὰ πράξωσιν ὅτι θέλωσιν, ὑποσχεθεὶς τῷ ζωηροτέρῳ ἐν γλύκισμα.

Φαντασθῆτε τί ἔγινεν! ὅλα ἄνω κάτω ἀπὸ τὰς ἀταξίας τῶν μικρῶν ἐκείνων δαιμόνων.

Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ ποιητῆς πρὸς τί τὸ τοιοῦτον.

Θέλω, εἶπε νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν μνήμην μου ὅλας τὰς τρέλλας τῆς μικρᾶς μου ἡλικίας.

Ὁ ποιητῆς οὗτος ἦτο ὁ Βαλαωρίτης.

* *

Τώρα, βεβαίως, οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς ταῦτα τὸ πρῶτο μου 'δόντι, εἰμὴ ὡς ἐνθυμίζον εἰς ἐμὲ τὰς γλυκείας ἐκείνας ἡμέρας.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῖαν ἡλικίαν διέτρεχον, ἤμην ὅμως μικρός. Οἱ ὀδόντες μου ἦσαν λευκοὶ καὶ ἰσχυροὶ ὅσον θέλετε. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ἐνῶ ἐκαθήμην εἰς τὴν τράπεζαν, ἠσθάνθην κάτι. πόνον μᾶλλον, κίνησιν ἐλαφρὰν· εἰς τῶν ὀδόντων μου ἔπασχεν, ἐζήτει τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ πρὸς τοῦτο μάρτυρες ἔστω ἡ μικρά μου γλῶσσα καὶ ὁ μικρός μου δάκτυλος.

Ἐκτοτε ἤρχισα νὰ κλαίω, θὰ μοῦ πέσῃ τὸ 'δόντι, θὰ γίνω κουτσοδόντης.

Ἡσύχασε, παιδί μου, μοὶ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, θὰ κάμης καινούργιο, σιδερένιο, τώρα θὰ γίνῃς ἄντρας, θὰ βάλῃς μυαλό.

Ἄπο τῆς ἡμέρας ταύτης, ἐνῶ τὸ δόντι μου ἐξηκο-
λούθει νὰ κινήται, ἡ ἀνυπομονησία μου ἠῤῥαυεν ὀσημέραι.

Ἐλυπούμην ἀφ' ἐνός διότι θὰ ἔχανα τὸ δόντι μου, ἀλλ'
ἀφ' ἐτέρου ἐφλεγόμην ὑπὸ τῆς περιεργίας νὰ τὸ ἴδω
ἐν τῇ ἀπαλάμῃ μου, νὰ τὸ ἐξετάσω, νὰ μάθω πῶς εἶνε,
ἤθελα νὰ αἰσθανθῶ τὴν κενὴν θέσιν του.

Εἶχον τοιαύτας ἀνοησίας!

Θὰ τὸ φυλάξω, ἔλεγον θὰ τὸ βάλω μέσα εἰς ἓνα κουτί,
θὰ τὸ περιτυλίξω μὲ χαρτί, ὅταν ἀξήνω θὰ τὸ βλέπω
καὶ θὰ λέγω—νὰ τὸ πρῶτο μου δόντι!

Ἄλλὰ δυστυχῶς δὲν ἤξευρα, ὅτι κανεὶς οὐδὲ τῶν ἰδίων
αὐτοῦ μελῶν εἶνε κύριος *memo est dominus mem-
brorum suorum*—τότε δὲν ἤμην φοιτητὴς τῆς νομικῆς.

*
**

Μίαν πρῶταν, ἐξυπνήσας αἰφνιδίως, ἠσθάνθην περισ-
σότερον πόνον, ἠσθάνθην τὴν γεῦσιν αἵματος.

Τὸ δόντι μου ἐκινδύνευε.

Μάνα, ἐφώναξα, τὸ δόντι μου.

Καὶ ἀμέσως ἡ μήτηρ μου ἔτρεξεν, ἔλαβεν μίαν λε-
πτὴν κλωστήν, δι' ἧς ἐπιτηδεῖως μοι τὸ ἀπέσπασε.

Ἐγὼ ἀμέσως ἐκλείσασα τοὺς ὀφθαλμούς μου· ἐφοβούμην
νὰ ἰδῶ αἵματα, ἀλλ' ἐπὶ τέλος τὸ εἶδα, τί μικρόν! τί
ροδόχρουν! τί κοπτερόν!

Ντύσου γλίγωρα μοι εἶπε, γιὰ νὰ τὸ πετάξῃς ὅσα τὰ
κεραμίδια.

Ἐνεδύθην ἀστραπηδὸν καὶ μετ' ὀλίγον εὐρισκόμεν εἰς
τὸ παράθυρον.

Νά, μοι εἶπε, νὰ πῆς τρεῖς φοραὶς πρῶτα

Νὰ κουροῦνα κόκκαλο
καὶ δός μου σιδερένιο

καὶ ἐπειτα νὰ τὸ πετάξῃς.

Ἡ ἐθυμοτυπία αὕτη καὶ ἡ ὑπόσχεσις ὅτι τὴν ἡμέραν
ἐκείνην δὲν θὰ ἐπήγαινα εἰς τὸ σχολεῖον μὲ ἕκαμαν νὰ
λησμονήσω τὸν πόνον.

Ἐπανελάβον τρεῖς τὸ δίστυχον ἐκεῖνο, ἐννοεῖται μὲ
γέλωτα καὶ μὲ τινα ἄλλα τσακίσματα καὶ διὰ ζωηρᾶς ὀρ-
μῆς τὸ ἔρριψα.

Ἄλλὰ δυστυχῶς καὶ διὰ νὰ ὑποστῶ πλείονα, ἔπεσε
κάτω.

Εὐθὺς ἔτρεξα, τὸ ἔλαβον, τὸ ἐκαθάρισα καὶ ἠθελον
ἐκ νέου νὰ τὸ ρίψω εἰς τὰ κεραμίδια, ἀλλ' ἡ μήτηρ μου
δὲν μὲ ἄφησε.

Τότε νὰ τὸ φυλάξω, τῇ εἶπον.

Ἄ, ὄχι, μοι ἀπήντησε, πρέπει νὰ σοῦ τὸ κοπανίσω νὰ
τὸ πιῆς, γιὰ νὰ ξεφυτρώσῃ γλίγωρα.

Καὶ οὕτως ἐγίνε· τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔπια τὸ δόντι
μου μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἀλλὰ πάντοτε μὲ τὴν προσ-
δοκίαν νὰ ξεφυτρώσῃ ταχέως.

Ἐν Ἀθήναις

ΝΙΚΟΛ. ΙΩ. ΣΤΑΜΑΤΕΑΟΣ.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ

(Ἐκ τοῦ *Ruy Blas* τοῦ V. Hugo)

Γιατί ν' ἀκούσω τὰ πουλιὰ
Ποῦ κελαιδοῦν ἴστα δάσῃ,
Ἄφου ἡ δίκῃ σου ἡ λαλιά
Κ' ἐκεῖνα θὰ περάσῃ;

Γιατὶ τὸ φῶς εἰς τοῦρανοῦ
Τὰ ἄστρα νὰ ζητήσω,
Ἄφου ὅτου μαύρου σου ματιοῦ
Τὴν λάμψι θ' ἀντικρύσω;

Δὲν θέλω τὴν πρωτομαγιά
Λουλούδια, ἀφου κρυμμένα
Εἰς τὴν δίκῃ σου τὴν καρδιά
θὰ ταῦρω ἓνα ἓνα

Ἀγάπη λένε τὸ πουλί
Ποῦ εἰς τὸ δάσος ψέλνει,
Τὸ ἄνθος ποῦ μοσχοβολεῖ.
Τ' ἄστρο ποῦ λάμψι στέλνει.

ΕΥΓ. Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΙΡΙΣ ΚΑΙ ΑΙΓΛΗ

(εἰδύλλιον)

Ἐκ τῶν τοῦ Gessner.

ΑΙΓΛΗ. Ὁ ἥλιος ἐγγίζει εἰς τὴν δύσιν του καὶ ἡ αὔ-
ρα πνέει εἰσέτι θερμῇ. Τὰ ἄνθη, μεμαραμμένα ὑπὸ τῶν
καυστικῶν ἀκτίνων, ἔχουσι κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν, οὐδ'
ἐγείρουσιν αὐτὴν ἀκόμη. Ἐλθέ, γλυκεῖα μου φίλη, κα-
τέλθωμεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ, ἐκεῖ ἔνθα ἔρχεται
τὸ ρεῦμα θωπεῦον τὴν ὄχθην. Δροσερὰν θ' ἀναπνεύσω-
μεν αὔραν ὑπὸ τὰ δένδρα ταῦτα.

ΙΡΙΣ. Ὅποι ἂν θέλῃς, Αἶγλη μου, σὲ ἀκολουθῶ. Προ-
χῶρει ἐπὶ μικρόν, διότι οἱ κλῶνες τῶν θάμνων πλήττουσι
μου τὸ πρόσωπον.

ΑΙΓΛΗ. ὦ! πόσω ὥρατα καὶ κρυσταλλώδη εἶνε τὰ
ὔδατα! πῶς φαίνεται διαυγῆς ἕκαστος χάλιξ ἐν τῷ βυθῷ
των. Ἴδε πόσω σίγα ρέουσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἄ! δὲν ἀν-
τέχω· μὰ τὰς Νηρηίδας, σοὶ τ' ὀρκίζομαι, ἐγὼ ἐκδύομαι,
πάσας τὰς ἐσθῆτας μου καὶ βυθίζομαι ἐντὸς τοῦ διαυ-
γοῦς τούτου ρεύματος ἄχρι λαιμοῦ.

ΙΡΙΣ. Ἄλλ' ἂν τυχόν τις ἐδῶ μᾶς ἴδῃ;

ΑΙΓΛΗ. Αἴ! δὲν ὑπάρχει ὁδός, ἄνουσα ἐνταῦθα· κ' ἐν
τέλει ἡ μηλέα αὕτη, ἣτις μακρυνομένη τῆς ὄχθης ἐξα-
πλοῖ τοὺς κλώνας τῆς εἰς τὰ ρεύματα, μᾶς καλύπτει
ἄριστα. Μὴ φοβοῦ, πιστεύσον με· εὐρισκόμεθα κεκλεισμέ-
ναι ἐντὸς σπηλαίου ἐκ χλόης, ἀδιαπεράστου ὑπὸ βλέμ-
ματος ἀνθρωπίνου. Ἐνίοτε δὲ ἂν ἡ αὔρα διανοίγῃ εἰς τὸ
φῶς τῆς ἡμέρας τοὺς κλῶνας τούτους, ἐπανακλείονται
παραχρῆμα.

ΙΡΙΣ. Το μᾶς σὺ νὰ τὸ πράξῃς; Τὸ πράττω κ' ἀγῶ!

Παρά τὴν ρίζαν τῆς μηλέας ὡς ἐπιχάριτες ποιμενί-
δες ἀφήκαν τὰς ἐσθῆτας των καὶ τρέμουσαι ἠδέως ὑπὸ
τοῦ ψύχους εἰσέδυσαν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Μικρόν καὶ κατ'
ὀλίγον τὸ δροσόων ρεῦμα ἐκάλυψε τὰ γόνατά των, εἶτα
δὲ τὰ χιονώδη στήθη. Ἐκαθέσθησαν τότε αἱ ἡγαπημέναι
φίλαι ἐπὶ σωροῦ ἐκ λευκῶν λιθαρίων, ἅτινα εἶχεν ὠθήσει
ἐκεῖ ἡ φορὰ τοῦ ρεύματος.

ΑΙΓΛΗ. ὦ, οἶα ἠδονή, Ἴρι μου! μεταλαμβάνω νέας
ζωῆς ἀγαλλῖωμαι! Τί θὰ πράξωμεν ἤδη; Θέλεις νὰ ψά-
λωμεν ἐν ἄσμα;

ΙΡΙΣ. Ἐκφρων· ἵνα μᾶς ἀκούσῃς μέχρι τῆς ἀντίπερα
ράχως, ἀληθῶς;

ΑΙΓΛΗ. Ὅμιλοῦμεν ἀθορύβως. ὦ! ἀκουσον τί ποιη-
τέον· νὰ μοὶ ἀφηγηθῆς θελκτικὴν τινα ἱστορίαν.

ΙΡΙΣ. Ἱστορίαν;

ΑΙΓΛΗ. Ναὶ ἀλλὰ μυστηριώδη καὶ θελκτικὴν! Εἰπέ σὺ πρώτη, κατόπιν δὲ διηγοῦμαι κ' ἐγὼ τὴν ἱστορίαν μου.

ΙΡΙΣ. Ἄν θέλῃς νὰ σ' εἶπω τ' ἀληθές, γινώσκω μίαν θελκτικὴν ἀλλά. . . .

ΑΙΓΛΗ. Ἐκμυστηρεύθητι αὐτὴν πρὸς ἐμέ· ἐγὼ εἶμι μᾶλλον ἐχέμυθος τῶν κλώνων τούτων.

ΙΡΙΣ. Ἄκουσόν μου λοιπόν. Εἶνε σήμερον ἀρκεταὶ ἡμέραι, ἀφ' ἧς κατηρχόμην τοῦ λόφου, ὀδηγοῦσαι τὸ ποί-

ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑΣ

ΚΑΙ ΔΟΥΞ ΤΗΣ ΒΡΑΓΑΝΔΑΣ

(Γεννηθεὶς τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1863)

μνιόν μου, ἵνα βοσκήσῃ εἰς τὸν λειμῶνα, ὃν γονιμοποιεῖ ἡ θάλασσα. Οἶδες, ὅτι ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου εἶνε ὑψηλὴ κερασία. Ἐκεῖ ἔνθα. . . . ἀλλὰ πόσῳ εἶμαι παράφρων, ἀποκαλύπτουσα οὕτω τὸ μέγιστον μυστήριον, ὅπερ ἐγκλείει ἡ καρδιά μου!

ΑΙΓΛΗ. Πῶς, μήπως δὲν θὰ σ' εἶπω κ' ἐγὼ κατόπιν τὰ μυστικά μου;

ΙΡΙΣ. Ἔστω κατερχομένη δι' αὐτοῦ τῆς ἐρήμου ἀτραποῦ, ἀκούω αἰμίλην φωνήν, ἄδουσαν ἀρμονικώτατα. Ἐξίσταμαι ἐγὼ καὶ περιδεῆς ἴσταμαι προσδλέπουσα περίξ,

ἀλλ' οὐδένα βλέπω. . . οὐδένα, σοὶ ὀρκίζομαι, εἶδον. Συνεχίζω πάλιν τὴν πορείαν μου καὶ ἀκούω, ὅτι προσήγγιζον εἰς τὴν ἐναρμόνιον αὐτὴν. Διέρχομαι τότε καὶ ἀφήνω αὐτὴν ὀπίσω μου. Ἀπὸ τῆς κερασίας προήρχετο τὸ ἄσμα. Ὡ! ὅ,τι ἔλεγε αὐτὸ βεβαίως δὲν σοὶ τὸ λέγω, εἰ καὶ ἔκτοτε τὸ ἐγκλείω ἀδιαλείπτως ἐν τῇ ψυχῇ μου.

ΑΙΓΛΗ. Πρέπει νὰ μοὶ τὸ εἶπης· ἐδῶ, κάτωθι τῆς σκιάς ταύτης δὲν κρατεῖται τὸ μυστικόν, ἐντὸς δὲ τοῦ λουτροῦ συνειθίζουσι πάντοτε αἱ ποιμενίδες ν' ἀνακοινῶσι τὰ μυστικά των.

ΙΡΙΣ. Ἔστω· ἀλλὰ νὰ ἐπαινέσω οὕτως ἐμαυτὴν... Γίνωσκε, ὅμως, ὅτι οἱ ποιμένες λέγουσι πάντοτε πλείονα τῆς ἀληθείας, ὅταν ὁμιλῶσι περὶ ἡμῶν.— Κατερχόμεν ἐγὼ τοῦ λόφου καὶ αἴφνης. . . πυρακτοῦνται αἱ παραιαί μου. . . καὶ ἀντηχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸ ἐξῆς ἄσμα :

«Πόθεν ἄρα γε ἔρχεται, τίς εἶνε αὕτη, ἥτις διὰ τῶν ὑπερηφάνων καὶ ὠραίων τρόπων τῆς δεικνύει ἀγάπην καὶ σεμνότητα; Ζέφυροι, οἵτινες παίζετε μετὰ τῆς παγχύσου κόμης, ἡ Νηρηΐς αὕτη, ὦ! τίς ἄρα γε εἶνε; Ἄνισως ἢ μία τῶν χαρίτων, ἃ! εἶνε ἡ νεωτέρα καὶ ὠραιότερα ἐξ αὐτῶν. Ἴδε, κλίνει τὸ τρυφερόν χόρτον κάτωθι τῶν ποδῶν τῆς, καὶ ὁ ὠραῖος κρίνος καὶ ὁ κυανοῦς ὑάκυνθος, βλέποντες τὸ ὠραῖον πρόσωπον ὅπερ ὑπερβάλλει πᾶσαν καλλονὴν, κύπτουν τὴν κεφαλὴν, ἵν' ἀποασθῶσι τοὺς πόδας τῆς. Ὡ εὐδαίμονα ἄνθη, καρπούμενα τσοσάτην ἀπόλαυσιν, ναί, θὰ σὰς δρέψω ἐγὼ, ναί, ἐξ ὑμῶν θὰ πλέξω δύο στεφάνους καὶ θὰ ζώσω διὰ τοῦ ἐνός τὸ μέτωπόν μου, τὸ δ' ἕτερον μετὰ σεβασμοῦ θὰ προσενέγκω εἰς τὸν θεὸν τῆς ἀγάπης. Οἶμοι! πῶς στρέφει περίε, περίφοβος, τοὺς μαύρους ὀφθαλμοὺς τῆς! Θεέ μου! τί σὲ φοβίζει, ἀγάπη μου; Ἄγριον ὄρνεον δὲν εἶμαι βεβαίως ἐγὼ, οὐδὲ περὶ τρομερῶν πραγμάτων ὁμιλεῖ τὸ ἄσμα μου. Ἄ! διατί νὰ μὴ δύναμαι νὰ τὸ ψάλλω μεθ' ἁρμονίας τῆς, ὥστε νὰ ἐμβάλῃ εἰς γλυκεῖαν ἔκστασιν τὴν ψυχὴν σου καὶ νὰ κρατήσῃ τὰ βήματά σου; Διατί, ἂν ἡ ψυχὴ μου ποθῇ τὸ ἠύλογημένον τοῦτο πρόσωπον, πολὺ μᾶλλον ἢ ὁ τρυφερὸς ἀηδονεὺς τὸ ἔαρ, διατί νὰ μὴ δύνωμαι, ὦ θεέ μου! νὰ φθάσω διὰ τῶν γλυκυτέρων ἤχων τὴν λαλίαν του, ἵνα σταματήσω τὸ βῆμα σου; — Ὠραία, τί φοβεῖσαι; καὶ ποῦ φεύγεις; Ὡ σεῖς, ἄγρια ῥόδα, κρύψατε τὰς ἀκάνθας σας καὶ μὴ τολμήσητε νὰ νύξητε τὸν εὐγενῆ πόδα, ἀλλ' ἂν ἠδύνασθε ἐλαφρῶς ν' ἀρπάγητε τὴν κυματίζουσαν ἐσθῆτα, καλὸν θὰ ἦτο νὰ τὴν κρατήσητε μικρόν! Ἄ! ἐκ τούτου ἐδῶ τοῦ τόπου φεύγει πάντοτε ἐπὶ μᾶλλον ἐπείγουμένη. Ὡ Ζέφυροι, οἵτινες πνέεται μεθ' ἠδύτης καὶ ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνοὶ δείκνυσθε πρὸς με, εἰς μάτην, οἶμοι, φέρετε ἀντίστασιν εἰς τὴν πορείαν τῆς, καὶ ἡ ἐλαφρὰ ἐσθῆς, ἣν διὰ τῆς πεφιλημένης πνοῆς σας ἠδέως ὠθεῖτε, μόνη δεικνύει ὅτι διαίως τὴν ἀκολουθεῖ. Ἄ! μάτην μοχθῶ νὰ κρατήσω τὴν ἀχάριστον! Ἄκουσόν με τοῦλάχιστον, σκληρὰ Νηρηΐς· ὅταν ἔλθῃ ἐφ' ἡμῶν ἡ ἥσυχος νύξ καὶ ἡ σελήνη θὰ χύνη λαμπρότερον τὸ φῶς τῆς, θὰ ἔλθω τότε ἐγὼ νὰ κρεμάσω εἰς τὸ παράθυρον τῆς καλύβης σου καλαθίσκον γέμοντα ἐκ τῶν καρπῶν, οἵτινες κρέμονται εἰς τὸ δένδρον τοῦτο. Ἄν δὲν ἄρνηθῆς, εὐγενῆς μου Νηρηΐς, ἂν δὲν καταφρονήσης τοῦ δώρου μου ἃ! εἶμαι ὁ μᾶλλον εὐδαίμων ἐγὼ τῶν βοσκῶν. Ἀλλὰ σὺ φεύγεις, ψυχὴ μου, καὶ τὸ πρόθυμον βλέμμα μου μόλις κατορθοῖ νὰ διακρίνῃ μέσῳ τῶν δένδρων τὴν ἐσθῆτα σου. Τλήμων ἐγὼ! καὶ ἡ σκιά ἐκείνης ἦν λατρεύω ἀφανίζεται. . . ψυχὴ ἀσπλαγχνος, σκληρὰ, διατί φεύγεις;»

Αὐτὰ ἔψαλεν ὁ ποιμὴν. Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμαὶ νεύοντας ἠκολούθουν ἐγὼ τὴν πορείαν μου· δὲν ἔλειψα ὅμως ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ νὰ στρέψω λάθρα τὸ βλέμμα

μου πρὸς τὸ δένδρον, ἀλλὰ τόσῳ ἦτο πυκνόν, ὥστε οὐδένα ἠδυνήθην νὰ διακρίνω. Ἦλθε ἡ νύξ. Ὡ! πιστεύεις ὅτι ἀνεπαύθην, Αἴγλη μου πεφιλημένη; Μόλις κατακλιθεῖσα, εἶδα ποιμένα τινα, ὅστις ἐκρέμασε καλαθίσκον εἰς τὸ παράθυρόν μου· τὸν εἶδα ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς σελήνης, ἡ δὲ σκιά του ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κλίνης μου. Ἐπυρακτώθη τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἡ καρδία μου ἔπαλλε. Ἄλλ' ὅτε ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ ποιμὴν. . . εἶπέ μοι, δὲν ἔπρεπε νὰ βεβαιωθῶ ἂν ἤμην ἐγρηγοροῦσα ἢ ἂν εἶχον ὄνειρευθῆ; Τούτου ἕνεκα μόνον προσήγγισα εἰς τὸ παράθυρον καὶ διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐξεκρέμασα βραδέως τὸν καλαθίσκον. Ἦτο πλήρες κερασίων. . . Τόσῳ γλυκέα, Αἴγλη μου, οὐδέποτε ἔφαγον. Ἐκαλύπτοντο διὰ ῥόδων καὶ μυριαινῶν. . . Ὡ, τὸ μαντεύω, ἤθελες νὰ ἐμάνθανες τὸ ὄνομα τοῦ βοσκοῦ. . . Ὡ! τοῦτο ὅμως, σύγγνωθί μου, δὲν τὸ μανθάνεις παρ' ἐμοῦ.

ΑΙΓΛΗ. Καὶ ἔχω χρεῖαν νὰ ἐρωτήσω σέ; Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πολὺ κρύφια εἶνε τὰ μυστικά σου! Ἄρνεῖσαι λοιπὸν νὰ μοὶ εἶπης, ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἦτο οὗτος; Τὸν καλαθίσκον ἐγὼ εἶχον δωρήσει τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν. Ἀλλὰ διατί συγχίζεσαι, Ἴρι μου; Διατί εὐγενές τι χρῶμα βαθύτερον ἢ τὸ τοῦ ῥόδου χύνεται ἀπὸ τοῦ μετώπου, ὅπερ στέφουσιν οἱ οὐλοὶ βόστρυχοί σου, ἕως τοῦ στήθους κάτω; Διατί κρατεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσκυμένους πρὸς τὰ ὕδατα; Ἐλθέ, περίπτυσόν με· ἐγὼ πάντοτε σὲ ἠγάπων ὡς ἀδελφὴν, ἀγάπησον ὡσαύτως καὶ σὺ, Ἴρι μου, τὸν ἀδελφόν μου.

ΙΡΙΣ. Καὶ θὰ σοὶ ἐνεπίστευόν ποτε, Αἴγλη, τοιοῦτον μυστικὸν ἂν δὲν σὲ ἠγάπων ὡς ἐμαυτὴν;

ΑΙΓΛΗ. Ἔστω, ἵνα σε ἐγκαρδιώσω, θὰ σοὶ διηγηθῶ κ' ἐγὼ τὰ κρύφια τῆς ψυχῆς μου. Τὴν πρώτην τοῦ Μαΐου προσήνεγκεν ὁ πατήρ μου θυσίαν εἰς τὸν Πᾶνα. Εἰς τὴν ἑορτὴν ἐκάλεσε τὸν Μενάκλαν, τὸν καλὸν τοῦ φίλον, ὅστις ἦλθε συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ του. Καθ' ἣν ὥραν προσέφερον τὴν θυσίαν, ἐπαιξεν ὁ Δάφνης δις τὸν αὐλόν του· γίνωσκες, ὅτι κατὰ τὸ αὐλημα ὑπερβάλλει πάντας τοὺς ποιμένας. Οἱ ξανθοὶ βόστρυχοί του ἐπιπτον οὐλωμένοι ἐπὶ τῆς παλλεύκου ἐσθῆτος του κ' ἐνόμιζες, ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων. Ὅταν ἡ ἑορτὴ . . . Ὡ Θεέ μου! βήματα ἀκούω, . . ἔρχεται αὐτός.

ΙΡΙΣ. Ἀληθῶς, ἀκούω κ' ἐγὼ. Ὡ Νηρηΐδες, ὑμεῖς βοηθήσατέ μας. Λάβωμεν τὰς ἐσθῆτας μας καὶ ἄγωμεν νὰ κρυβῶμεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου.

Ἐφυγον αἱ ποιμενίδες, ὡς ἔμφοβοι περισσότεραι διωκόμεναι ὑπὸ ἀγρίου ὀρνέου· ἀλλ' ὅ,τι τοσοῦτον ταῖς ἐνεποίησε τρόμον ἦτο ὠραία μικρὰ ἔλαφος, δειλὴ ὡς αὐτὰι, ἥτις ἵνα σβέσῃ τὴν δίψαν τῆς ἐν τῷ διαυγεῖ ρεῦματι ἔφθασεν ἀλλομένη εἰς τὴν ὄχθην.

GESSNER

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΕΙΝ

Ἐἶχεν ἕξοχα προτερήματα ὁ Φρειδερίκος Β'. ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, καὶ παιδείαν οὐ τὴν κοινὴν, ἀλληλογραφῶν μετὰ τοῦ Βολταίρου καὶ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος ἐκείνου· αὐτὸς ἐμεγάλυνε τὴν Πρωσίαν· ἀλλ' ἐσεμνύνετο πρὸ πάντων ἐπὶ τῇ ἐσχάτῃ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος καταφρονήσει του. Μὴ παραδεχόμενος τιμιότητα εἰς οὐδὲν τῶν επαγγελμάτων, κατήντησε νὰ χλευάζῃ καὶ αὐτὸ τὸ τῶν βασιλέων· ὥστε πιστεύουσι τινες ὅτι, καὶ τὸ βασιλικὸν διάδημα ὁσάκις ἐφόρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, πάντως θὰ

ἐγέλα, θεωρῶν τὸν στολισμὸν τοῦτον ἀστεῖον καὶ ἀλλόκοτον.

Γράφων δὲ πρὸς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ, τὸν καὶ κληρονόμον τοῦ θρόνου, δίδει εἰς αὐτὸν ἀναληγῆτως τὰ ἐπόμενα ἐκπληκτικὰ μαθήματα :

*
**

«Αἱ μέγιστα τῶν μοναρχιῶν, τὸν λέγει, ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ σφετερισμοῦ. Ἡμεῖς αὐτοί, ἀρχόμεθα ἀφ' ἐνὸς ἀνάρτου καὶ ἐνὸς ὕβου· ὕβου δέ, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος Α΄ ἦτο μικρὸς σωμας, δύσμορφος, καὶ ὁμοῦ ὑπερόπτης· εἶχε τὴν φυσιογνωμίαν κοινοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ ψυχὴ του ἀντελαμβάνετο ὅτι παρουσιάζετο ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς κάτοπτρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα, μάταιά τε καὶ ἀληθῶς μεγάλα, ἀντανάκλῳνται ἐπίσης καὶ συγγέονται.»

*
**

Ταῦτα περὶ τῆς καταγωγῆς του· περὶ δὲ τῶν ὑπηκόων του.—«Εἶναι, λέγει, ἀνδρεῖοι καὶ τραχεῖς, μέθυσοι εἰς τὸ ἄκρον, ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των τύραννοι, ἐνώπιον τοῦ δεσπότη δουλοπρεπεῖς· ἐρασταὶ μὲν ἄνοστοι, οὐζυγοὶ δὲ ἀκρόχοιοι καὶ δύστροποι. Τί φορέματα εἶναι αὐτὰ τὰ δερμάτινα! τί ὑψηλὰ ὑποδήματα, καὶ εἰς τὰς χεῖρας ῥαβδίδιον! Τὸ ἐνδυμα βραχύτατον καὶ ἡ βέστα μακροτάτη. Αἱ δὲ γυναῖκες; αἰεῖποτε ἢ ἔγκυοι, ἢ γαλουχοῦσαι· ὡς συμφέρει ἄλλως τε εἰς πᾶν ἔθνος στρατιωτικὸν ὡς τὸ ἡμέτερον.»

*
**

Ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Κράτους, ὀλίγον τὸν ἐμελλε· μάλιστα δὲ ἐπεγέλα. Γέρων τις στρατιώτης ἐφωράθη ἔχων τὸ ἐκ μαργαριτῶν περιδέριον τῆς Παναγίας τοῦ Ποσοδάμου. Ὁ στρατιώτης διειστέτατο ὅτι ἀφ' ἐαυτῆς ἢ Παναγία ἀφείλετο τοὺς μαργαρίτας ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τῆς καὶ τοὺς προσέφερεν εἰς αὐτόν. Ἐν συντόμῳ, τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς θαῦμα· καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνετο εἰς τὸν κληρὸν· «Τέλος πάντων, τὸ παραδέχομαι ὡς θαῦμα, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἀρκεσθῆ εἰς αὐτὸ καὶ μόνον ὁ στρατιώτης μου.»

*
**

Αὐτὸς οὗτος λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἔγραφεν ἐν τῇ Τέχνη τοῦ βασιλεὺς εἶναι· «Ἀνεπιτηδείστατον λέγω τὸν βασιλέα, ὅστις ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ὑπηκόους του κατὰ χρῆσιν θρησκείας· ἄφρονα δὲ τὸν ἔχοντα θρησκεία... Ἡ ἀληθὴς θρησκεία παντὸς ἡγεμόνος θέλει τῶν ἀνθρώπων τὸ συμφέρον καὶ τὴν δόξαν τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ. Ἄλλην παρ' αὐτὴν δὲν πρέπει νὰ ἐγκολποῦται· ἀλλ' ὀφείλει ὁμοῦ νὰ τιμᾷ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατ' ἐπιφάνειαν καὶ παροδικῶς, ἵνα μὴ διίσταται ἀπὸ τῶν φυλαπτόντων καὶ περιπτυσσομένων αὐτὴν. Ἄν φοβῆται τὸν Θεόν, ἢ, ἵνα εἴπω ὡς αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἱερεῖς, ἂν φοβῆται τὴν κόλασιν, ὡς Λουδοβίκος ὁ ΙΔ΄· εἰς τὰ γηρατεῖά του, ἀποδειλιᾷ, καθίσταται ἄξιος κ α π ο υ κ ἰ ν ο ς... Πρόκειται περὶ συνθήκης μετὰ τινος ἄλλου κράτους; Ἄν ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι εἴμεθα χριστιανοί, ἀπωλέσαμεν τὰ πάντα· πάντοτε ἔρμαια τῶν ἄλλων θὰ γίνωμεθα. Ὁ πόλεμος μάλιστα εἶναι ἔργον, ὅπου ἐλάχιστος θρησκευτικὸς ἐνδοιασμός εἶναι ἱκανὸς τὰ πάντα νὰ φθείρῃ. Τίς ἀνθρωπος τῶνόντι τίμιος θὰ ἐξήρχετο ποτὲ εἰς πόλεμον, ἂν δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιβάλλῃ κανόνας παρέχοντας δικαίωμα λεηλασίας, πурπολῆσεως κοὶ σφαγῆς;»

*
**

Συνιστᾷ λοιπὸν εἰς τὸν ἀνεψιὸν τὴν ψυχροτάτην ἀδια-

φορίαν πρὸς τὴν θρησκείαν. Ἐπειτα μεταβαίνει εἰς τὸ περὶ Δικαιοσύνης μέγα ἐπίσης κεφάλαιον. Ἡ Δικαιοσύνη εἶναι τὸ ἐγκαλλώπισμα καὶ ἐν ταύτῳ τὸ προπύργιον τοῦ οἰκτροῦ τούτου κόσμου· ἀλλὰ καὶ περὶ ταύτης ὁ μέγας βασιλεὺς λαλεῖ, ὡς περὶ τῆς θρησκείας, ἀνευλαβῶς· ὡς ἂν ἦτο μόνος αὐτὸς ὁ νόμος καὶ οἱ προφήται. Δι' αὐτὸν τὰ πάντα, καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. Αὐτὸς ἡ ἀρχή, αὐτὸς τὸ μέσον καὶ αὐτὸς τὸ τέλος παντὸς πράγματος. Ἄουστόλως σὲ λέγει· «ἐγεννήθην φιλόδοξος, καὶ οὐδὲν ἀνέχομαι τὸ ἐνοχλοῦν με ἐντὸς τοῦ Κράτους μου· τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἠναγκάσθην νὰ θεσπίσω νέον κώδικα.»

*
**

«Εἰς τοὺς ὑπηκόους, ἀνεψιέ, ὀφείλομεν δικαιοσύνην, ὡς αὐτοὶ ὀφείλουσι σέβας πρὸς ἡμᾶς. Ἐννοῶ, φίλτατέ μοι, ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὑπηκόους ἡμῶν, δίκαιοι, ὅταν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἀνατρέπη τὰ ἡμέτερα δικαιώματα, μηδὲ βλάβη τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν. Διότι οὐδεμία πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἰσότης μετὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ μονάρχου, καὶ τοῦ τῶν ὑπηκόων ἢ δούλων. Προκειμένου ὁμοῦ περὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης μετὰ τῶν ὑπηκόων, ὁ μονάρχης πρέπει νὰ ἦναι ἀπροσωπόληπτος καὶ ἀκράδαντος. Οὕτω καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ ἐφεκῶμεν παρὰ τοῦ λαοῦ λατρείαν, προσέχοντες ἐν τούτοις μὴ δουλωθῶμεν εἰς τὴν δικαιοσύνην ἡμεῖς αὐτοί.»

*
**

«Πρὸ πάντων μὴ ἐμπιστεύου εἰς τὰ Βουλευτήρια. Τὸ ἀγγλικὸν Συλλαλητήριον ὅποιον τερατῶδες ἀποκύημα! καὶ τὸ τῶν Παρισίων ὅποιος ὀλέθριος θεσμός! Ὁ δεσπότης πρέπει νὰ ἦναι δραστήριος, πεφωτισμένος, ἀκλόνητος ἐν τῇ θελήσει του. Εἰς κράτος δεσποτικὸν εἶναι χρεῖα πλειόνων ἀρετῶν, ἢ εἰς μοναρχικὸν κράτος. Ὁ αὐλικὸς κολακεύει τὸν μονάρχην, θεραπεύει τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ, καὶ οὕτω τὸν ἐξαπατᾷ· ἐνῶ ὁ δούλος γονυπετεῖ ἐνώπιον τοῦ δεσπότη, καὶ ἐξουτελιζόμενος τὸν φωτίζει· ὠφελιμώτερον λοιπὸν εἰς πάντα μέγαν ἄνδρα εἶναι τὸ βασιλεύειν δεσποτικῶς, ἀλλὰ θλιβερώτερον εἰς πάντα λαὸν τὸ ζῆν ὑπὸ τοιαύτην κυβέρνησιν.»

*
**

Ταῦτας πρεσβεύων τὰς ἀρχάς, ἐξηγηριούτο θηριωδῶς ὁσάκις ἐτόλμα τις νὰ τὰς προσβάλλῃ. Ἐσπέραν τινὰ, εἶχε συναναστροφὴν εἰς τὸ ἀνάκτορον, καὶ ἐφαίνετο εὐθυμότατος· ὅτε νέος τις, ἀκόλουθος τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, λαλήσας μετὰ τῶν λόγων περὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, καὶ ἀνακηρύξας τὰς ἐλευθερίας τοῦ μέλλοντος χρόνου, εἶδε τὸν βασιλέα ἀκροώμενον αὐτὸν ἐν ἄκρῳ σιγῇ· ἀφοῦ δ' ἔπαυσε λαλῶν. «Κύριε, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς· καὶ χθές, εἰς τὸν αὐτὸν ἐδῶ τόπον ὅπου ἴστασθε, ἦτό τις ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων τοῦ στρατοῦ μου. Ἡθέλησε κ' ἐκεῖνος, ἀλλὰ πολὺ δειλότερον παρ' ὅσον ὑμεῖς, νὰ εἴπῃ λόγους ἐξ αὐτῶν τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν. Γινώσκετε τί τὸν συνέβη; Τὸ πρῶτ' ἡμέρον ἀπηγγονίσθη εἰς τὸ φρούριον. Καὶ τόσον φοβερὰ κατέστη ἡ μορφή τοῦ δεσπότη λέγοντος ταῦτα, ὥστε κατέλαβε τὸν νεαρὸν διπλωμάτην τρόμος ταρτάρειος.

*
**

Ἄξιος δὲ ὑπὲρ πᾶν ὅτι ἄλλο εἶναι ὁ τῆς πολιτικῆς ὀρισμός τοῦ Φρειδερίκου Β΄. «Τὴν λέξιν πολιτικὴν ἐννοῶ, ἀνεψιέ, σημαίνουσαν τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐξαπατᾶν δι' αὐτῆς πρέπει νὰ ὠφελῆται τις, ἢ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, ἢ ἐξ ἴσου τούλάχιστον. Μὴ αἰσχύνου συμμαχῶν ἐπὶ σκοπῷ νὰ πε-

